

Quoniam rectus dominus deus noster: et non est iniurias in eo. **¶** **n**on dicitur gloria patri. sed anima repetit. Interim pontifex accepta mitra facit cruces cum pollice de eodem oleo cathecuminoꝝ in eisdem locis altaris dicere: dum singulas cruces facit.

Sancti + ficeret et consecratur lapis iste. in nomine patris et filii et spiritus sancti. in honore dei: et gloriose virginis Marie: ac omnium sanctorum: et memoriarum sancti talis patribus. Deinde pontifex imponebit incensum in thuribuluz et ipsum benedicit: et accepto thuribulo a sacerdote altare incensante: cum mitra inchoat scola seu ministris psequentibus Responsorium.

Dirigatur oratio mea sicut in censum in conspectu tuo domine. **v.** Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Quo incepto circuit iterum semel altare ad dextram illud incensando: quo facto restituuntur thuribulum sacerdoti: et deposita mitra dicit. Oremus. et ministri. Flectamus genua levante. **A**desto domine dedicatio anni huius mense tue: et in ea que a nobis indignis sancto linita est oleo: bene + directionis et sancti + ficationis

tue virtutem et consecrationem infunde: qui vivis et regnas deus per omnia secula seculorum. **R.** Amen. **Alia oīo.** Oremus.

Omnipotens sempiterne deus: altare hoc quod in honore tuo et in memoria visitationis sancti tui talis et omnium sanctorum tuorum indigni dicamus: virtute tue benedictionis sancti + ficas: et omnibus te habent invocantibus auxiliis tui munus ostende: et huic altari imposita munera semper accepta facere digneris: ut et in eo sacramentorum virtus et votorum semper obtineat effectus. per christum dominum nostrum. **R.** Amen. Deinde pontifex accepta mitra incipit et scola seu ministri psequuntur antiphona.

Unxit te deus deus tuus oleum leticie pre confortibus tuis. **E**structavit cor meum propter verbum bonum: dico ego opera mea regi. Repetit anima. Lingua mea calamitatem scribe: velociter scribetis. **A**nya repetit Speciosus forma pre filiis hominum diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benidixit te deus in eternum. Repetit anima. Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime. **A**ntiphona repetitur. Specie tua et pulchritudine

tua: intēde prospere pcede et
regna. **Repetit antiphona.**
Propter veritatē et māsuetu-
dine et iusticiā: deducet te mi-
rabilis dextera tua. **Añ repetit**
Sagitte tue acute ppli sub te
cadent: in corda inimicorum re-
gis. **Repetit antiphona.**
Sedes tua Deus in seculū se-
culi: virga directionis virga
regni tui. **Aña repetitur.**
Dilexisti iusticiā et odisti ini-
quitatez: ppterēa vnrīt te de?
deus tu? oleo leticie: p̄fessor
tibus tuis. **Repetit añā.**
Mirra et gutta et cassia a ve-
stimentis tuis a domib? ebur-
neis: ex qb? delectauerūt te fi-
lie regum in honore tuo.
Antiphona repetitur.
Astitit regina a dextris tuis
in vestitu deaurato circūda-
ta varietate. **Repetit añā.**
Audi filia et vide et inclina au-
rē tuā: et obliuiscē p̄plim tuū:
et domū p̄is tui. **Aña repetit**
Et occupiscet rex decorē tuū:
qm̄ ipse est dñs Deus tuus et
adorabūt eū. **Repetit añā.**
Et filij tyri ī munerib? vul-
tum tuū depcabunt: omnes
diuites plebis. **Aña repetit.**
Omnis glia ei? filie regis ab
intus: in fimbrijs aureis cir-
cūamicta varietatib?. **Repeti-**
tur antiphona.
Adducen̄ regi vngines post

cam: proxime eius afferentur
tibi. **Antiphona repetit.**
Afferētur in leticia et exulta-
tione: adducentur in templū
regis. **Repetitur antiphona.**
Pro patrib? tuis nati sunt ti-
bi filij: c̄stitues eos p̄cipes
sup oēm terrā. **Aña repetitur**
Memoz ero noīs tui dñe: in
omni generatiōe et generatio-
nem. **Repetitur antiphona.**
Propterea populi c̄fitebun-
tur tibi in eternū: et in seculuz
seculū. **E**t nō dicitur Gloria p̄i
sāña repetitur. **I**nterim dū
añā et ps. dicitur p̄otifer fa-
cit crucē de chrismate sancto
cū pollice dextre man? in me-
dio tabule altaris et in q̄tuor
eius angulis iterū et eo ordi-
ne ut prius ad quālibet cru-
cem dicens.
Sancti + facit et cōsecre
Tur lapis iste in nomine
patris et filij et spiritus sancti
in honorez dei et gloriose vir-
ginis Marie: ac omniuz san-
ctorū: ad nomen et memoriaz
sancti talis pax tibi. **D**einde
pontifer imponit incensuz in
thuribulū et illum benedicit
et accepto thuribulo a sacer-
dote altare incensante cū mi-
tra: icboat scola seu ministris
p̄sequentiib? responsoriū.
Dirigat oratio mea sicut
incensuz in p̄spectu tuo

Dñe. Eleuatio manus mea
rū sacrificiū; vesp̄tinū. **Quo**
incepto circuit iterū semel al-
tare ad sinistrā illud incēsans
quo incensato restituto thur-
ibulo sacerdoti et aña finita:
deposita mitra dicit **Orem?**
et ministri. Flectamus genua
Levate.

Descēdat q̄s dñe deus n̄
sp̄s tu? sup hoc altare
q et dona n̄ra: et populū tuū ī
eo sanctificet: et sumentiū cor
da dignanter emūdet. p̄ xpm
dñm n̄m. **Rx.** Amen. **Qua di-**
cra ponifex accepta mitra in
choat scola seu ministris pse
quentib? antiphonā.

Sanctificauit dñs taber-
naculū suū: et hec est do-
mus dei: in qua iuocet nomē
ei?. De qua scriptū ē: Erit no-
men meū ibi dicit dñs. **ps.**
Deus noster refugiū et vir-

Tus: adiutor in tribula-
tionib? que inuenierūt nos ni-
mis. **Repetit antiphona.**

Droptere non timebim? dū
turbabit terra: et trāfferēt mō-
tes ī cor maris. **Aña repetit.**

Sonuerūt et turbate sunt aq
eorū: turbati sūt montes in
fortitudine ei?. **Repetit aña.**

Eluminis iper? letificat ciui-
tarē dei: scificauit tabernacu-
lū suū altissim?. **Aña repetit.**

Deus ī medio ei? nō cōmoue

bit: adiuuabit eaz deus mane
diluculo. **Repetit aña.**

Qōturbate sūt gētes et inclina-
ta sunt regna: dedit vocē suā
mota est terra. **Aña repetit**
Dñs vtutū nobiscū: suscep-
tor n̄ de? iacob. **Repetit aña.**
Uenite et videte opa dñi que
posuit pdigia sup terrā: aufe-
rens bella vsq; ad finē terre.
Antiphona repetit.

Arcū cteret et fringet: arma
et scuta oburet igni. **repetit aña**
Uacate et videte qm ego sum
de?: exaltabo et gentib? et exal-
tabo in terra. **Aña repetit**
Dominus virtutū nobiscū:
susceptor noster deus iacob.
et nō dicitur **Gloria patri. sed**
aña repetit. Interim vero dū
dicitur aña et psalm? pdicti.
Pontifex stans cū mitra fun-
dit et spargit oleū cathecumī
norū et chrisma sup altare cō-
fricans: liniens et perungens
totuz altare māu detra: quo
facto icipit scola seu mis̄tris
psequentibus antiphonā.

Ecce odo filij mei sicut
odo agri plenū: cui be-
nedixit dñs: crescere te faciat
deus me?: sicut arenā maris:
et donet tibi de rore celi bene-
dictionem. **psalmus.**

Fundamēra ei? in mōtib?
fctis: diligit dñs portas
syō sup oia tabnacula iacob.

Gloriosa dicta sunt de te ci-
uitas dei.

Memor ero raab et babylo-
nis: sc̄ientium me.

Ecce alienigene ⁊ tyr? et po-
pul? ethiopū: hijs fuerūt illic.
Nūquid syon dicet homo et
homo natus est in ea: et ipse
fundauit eam altissimus.

Domin? narrabit in scriptu-
ris populoꝝ: ⁊ p̄incipū ho-
rum qui fuerunt in ea.

Sicut letantiū omniū: habi-
ratio est in te. ⁊ nō dicit̄ Glo-
ria patri. **F**inito psalmo pon-
tifer stans cū mitra dicit̄.

Lapidem hunc fratres ca-
rissimi i quo vnguentuz
sacre vnciōis effunditur: ad
suscipienda populi sui vota et
sacrificia oremus: vt dñs cō-
secret atq; benedicat: ⁊ qđ est
vnctū a nobis: sit vnctum in
nomine eius: vt plebis vota
suscipiat ⁊ altari p̄ sacra; vnu-
ctionē pfecto dū, ppitiationē
sacroruz imponim?: ipsi, ppi-
ciatores dei esse mereamur. p̄
xpm dñm nostrū: qui cū pa-
tre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ re-
gnat deus in secula seculoꝝ.

Quo dicto stās adhuc cū mi-
tra: incboat scola seu mīstris
psequentib? antiphonā.

Edificauit Moyses alta-
re dñi deo: offerēs sup
illud holocausta: ⁊ īmolans

victimas fecit sacrificiūz ves-
pertinū in odo: e3 suavitatis
dño deo in conspectu filioꝝ
israel. **Q**ua finita stās adhuc
cum mitra dicit̄.

Deī patris oīpotentis mi-
sericordiaz deprecemur
dilectissimi fratres: vt altare
hoc sacrificijs spiritualibus
imbuendū nostre vocis exo-
ratus officio: sua benedictio-
ne sanctificet: atq; in eo semp
oblationes famulorū suorū:
studio sue deuotionis impo-
sitaz: benedicere ⁊ sanctifica-
re dignet: ⁊ spūali placat? in-
censo: p̄cāti familie sue prom-
ptus ⁊ benign? exauditor as-
sistat. per xpm dñm nostrū.
Deinde stans deposita mitra
benedicit incensum sup alta-
re cremandū dicens.

Benedictio incensi. **V.**

Dñe exaudi orationē meā. **R.**

Et clamo: me ad te vēiat. **V.**

Dominus vobiscum. **R.**

Et cū spiritu tuo. Oremus.

Domine de? omnipotēs
cui assitat exercitus an-
geloꝝ cum tremore: quoꝝ
seruitū spūale ⁊ igneum esse
cognoscit dignare respicere:
bene **+** dicere ⁊ sancti **+** fica-
re hāc creaturaz incēsi: vt oēs
lāguores: oēsq; infirmitates
cuncteq; insidie inimici odo-
rem eius sentientes: effugiāt

et separant a plasmate tuo: ut
nunq; ledat a mortu antiqui
serpetis: qd precioso filij tui
sanguine redemisti: qui tecuz
viuit et regnat in unitate spiritu
tus sancti deus per omnia se
cula seculoꝝ. Rx. Amen. Dein
de aspergit ipsum aqua bene
dicta. Cum accepta mitra po
tifer format propria manu quin
q; cruces ex incenso benedicto
quilibet de quinq; granis su
per illa quinq; loca altaris in
quibus cruces de aqua oleo
et chrismate pri? facte fuerunt:
et sup quilibet crucez thuris
ponit vnaꝝ crucem factam de
subrili candela: ad mensuraz
illius et cuiuslibet crucis oia
capita accendunt: ut cuꝝ ipsi
thus coburat et cremet. Om
nibus autem crucibus accessis
potifer deposita mitra: fle
ris coram altari genibus: in
choat scola seu ministris pro
sequentibus.

Alleluia. v. Veni sancte spi
ritus reple tuorum corda
fidelium: et tui amoris in eis
igne accende. Hic consecratio
huius fieret inter dominicam. Ite.
et festu pasce Resurrectionis
domini nostri Jesu Christi: quia tunc
obmiso Alleluia dicitur ver
sus tantu. Quod dicto surgit
potifer stans ante altare et
statim dicunt sequentes aene.

Ascendit fumus aromatū
in conspectu domini de ma
nu angeli. **Alia antiphona.**

Stetit angelus iuxta aram
templi: habens thuribu
lum aureum in manu sua: et da
ta sunt ei incensa multa: et ascen
dit fumus aromatū in conspe
ctu dei. **sine Alleluia.** Quib;
finitis pontifex ante altare
stas sine mitra dicit. Orem.
et ministri. Flectamus genua
Levate.

Domine sancte pater om
nipotēs eterne deus: cle
mens et propitius precies nostre
humilitatis eraudi: et respice
ad huius altaris tui holocau
stū qd nō in igne visibili pro
bet: sed infusus sancti spiritus
tui gratia in odore suavitatis
ascendat: et legitime se sumen
tibus eucharistia medicabilis
fiat: ad vitāq; perficiat sempi
ternā. Per dominum nostrum Iesum Christum
filium tuum qui tecum viuit
et regnat in unitate eiusdem spi
ritus sancti deus per omnia
secula seculorum. Rx. Amen.

Post hec combustis cadelis et
thure: cineres illius combustionis
per unum ex ministris cu
spatulis ligneis abraduntur: et
collecti in aliquo vase piiciun
tur in sacrario. Interim pon
tifer deposita mitra: stas an
te gradus altari versus ad al

tare dicit. Orem? et ministri.
Flectamus genua: Lenate.
Deus omnipotēs: in cui?
Ob honore ac beatissime vir-
ginis Marie: et omniū sancto
rū: et nomē ac memoriam sancti
tui **talis** idigni altare hoc cō-
secramus. clemens et p̄pitius
p̄ces nře humilitatis eraudi-
et p̄sta: ut in hac mensa sint li-
bamina tibi accepta: sint gra-
ta: sint pingua: et spūs sancti
tui semp̄ rore p̄fusa: ut omni
tpe hoc in loco supplicantis
tibi familie tue: anrietates re-
leues: egritudines cures: pre-
ces eraudias: vota suscipias
desiderata confirmes: ac postu-
lata pcedas. per dñm nřm Je-
sum xp̄m filiū tuū: quod tecū vi-
uit et regnat in unitate eiusdē
spūs sancti deus. **Deinde ex-**
tensis manibꝫ ante pectus di-
cit prefationem.

Per omnia secula seculoꝫ. **Rx.**
Amē. **S.** Oñs vobiscū. **Rx.** Et
cū spiritu tuo. **S.** Sursū cor

da. **Rx.** Habeam ad dominū.

S. Grās agam domino deo

nřo. **Rx.** Dignū et iustū est.

Uere dignū et iustū est equū

et salutare. Nos tibi semp̄ et

vbīqꝫ gratias agere domiuē

sancte pater oipotēs eterne

deus et clemēs: cui? nec initiū

nec finis aduertit. q̄ tant? es
 quant? esse voluisti. sanct? sci
 licet atq; mirabilis de?. cui?
 virtutē elementa nō capiūt.

Te benedicim?. Te supplices
 dep̄ecamur: ut tibi sit altare
 hoc sicut illud qđ Abel. salu-
 taris mysterij i passiōe p̄cur

soz. ingulat? a fratre. nouo sa-
 guine imbuit et sacrauit. Sit
 tibi dñe altare hoc. sicut il-
 lud qđ abrahā p̄f nř. q̄ videre
 temeruit fabricauit et iuoca-
 to tuo noīe p̄fecrauit. i quo p
 sacerdore M̄elchisedech sacri-
 ficij formā triūphalis exp̄ssit

Sit tibi altare hoc dñe sicut
illud sup qđ abrābā semiariū
fidei nře Isaac filius suū. dū
tibi toto corde credidit. to-
to corde iposuit. in quo salu-
tarī mysterij sac̄mētū dñice
passiōis ostēsuz est. dū offerē
filius agn⁹ occidiſ. Sit tibi

altare hoc dñe sicut illud qđ
Isaac pteū pfundū purita-
tis inueniēs. habudātie e i
nomē iponens. tue maiestati
dicauit Sit tibi domie altare
hoc sicut illud qđ Moses
susceptis mādatis in pfigu-
ratiōe apostolica applicauit

et duodecim lapidū cōstru-
 ctione firmauit. Sit tibi dō-
 mine altare hoc sicut illū qđ
 Moyses septē dierū purifica-
 tione mūdauit. et celesti tuo
 colloquio Sancta sc̄tōꝝ vo-
 cauit. sicut locut⁹ es ad moy-
 sen dicēs. Si qđ retigerit alta-

re hoc sanctificat⁹ habeat.
 Sit ergo i⁹ hoc altari īnocētie
 cult⁹. īmoleat⁹ supbia. Iracun-
 dia iuguleat⁹. Luxuria oīsq; li-
 bido feriat⁹. Offerat⁹ p̄ turturī
 b⁹ sacrificiū castitat⁹ p̄ pullis
 colūbarū īnocētie ſac̄mētū.
 Quod ſequitur dicit plane le-
 gendo: ita tamen q̄ a circum-
 aſtātibus audiri poſſit. Per
 dñm nřm Iesum xp̄m filium

tuū qui tecū vivit et regnat in
vinitate spūs sancti deus per
oia secula seculoꝝ. Rx. Amen.
Prefarione finita p̄tifer ac-
cepta mitra iungit cū polli-
ce dextre manꝫ chrismate frō-
tem altaris in modū crucis
inchoans scola seu ministris
pſequentibꝫ antiphonā.

Aconfirma hoc deꝫ quod
operatꝫ es in nobis atē
plo sancto tuo qđ est in bie-
rusalem Alleluia. ps.

Atrurgat deus et dissipen-
tur inimici eiꝫ: et fugiāt
qui oderunt eum a facie eius.
Dicit totus p̄t babet supra
in fine bñdictiōis Abbatis.
Quo dicio pontifex deposi-
ta mitra dicit Oremus.

Maiestatē tuā dñe humili-
ter imploramꝫ: vt alta-
re hoc sacre vnciōis libamī-
ne: ad suscipienda populi tui
munera imbutū: potenter be-
ne + dicere et sancti + ficare
digneris: vt qđ nūc a nobis
indignis sub tui noīs inuoc-
atione: in honore beatissime
virginis Marie et omniū san-
ctorū atq; in memoriā sancti
tui talis. sacro sancti chrisma-
tis inunctione delibutū est:
placeat tibi: atq; altare mane-
at perpetuū: vt quicqd dein-
ceps sup illud oblatuꝫ sacra-
tumue fuerit: dignū tibi fiat

holocaustuꝫ atq; omniū hic
offerentiū sacrificia: a te pio
dño benigne suscipiant̄. et p
ea vincula peccatorū nostro-
rū absolvant̄: macule delean-
tur: venie impetren̄: et gratie
acquirāt̄: quatenꝫ vnaꝫ san-
ctis et electis tuis vitā p̄cipe-
re mereamur eternā. per chri-
stum dñm nostrū. Rx. Amen.
Subsequēter pontifex accep-
ta mitra iungit cuiꝫ chrismate
in modū crucis cōiunctiōes
mense seu tabule: et tituli siue
stipitis altaris ī quatuor an-
gulis quasi illa cōiungēs ad
singulas cruces dicens.
In nomine patris et filij et spi-
ritus sancti. Deinde deposi-
ta mitra dicit. Oremus.
Supplies te deprecamur
Omnipotēs eterne deus
per vñigenitū filiuꝫ tuū dñm
nřm Iesuꝫ xp̄m: vt altare hoc
sanctis v̄sibꝫ p̄paratū: celesti
benedictiōe sancti + fices: et
sicut Melchisedech sacerdo-
tis p̄cipui oblationes digna-
tione mirabili suscepisti: ita
i posita hūic nouo altari mu-
nera: semper accepta ferre di-
gnaris vt populꝫ qui in hanc
ecclie domū sanctā cōueniet.
per hec libamia celesti sancti-
ficatione saluatus: animarū
quoq; suarū salutē p̄petuam
consequat̄. per eundem xp̄m

dñm nřm. Rx. Amen. Postea Subdiaconi abstergunt dili- gēter cū mantilib? tele grosse mensam altaris. et pōtifex se- dēs i sede sua iuxta altare fri- cat bene manus cu; medulla panis: ac lauat et extergit. De- inde ipsis Diaconib? seu Aco- lytis p̄sentantib? pōtifici to- baleas nouas et mūdas: vasa quoq; et ornamenta quecūq; ad cultū dei et altaris cōsecra- ti p̄tinētia. Pontifer Deposita mitra surgit: et stans bene- dicit illa dicens.

Benedictio robalearū Va- sorū et ornamētorū altaris. v.

Adiutoriū nřm i noīe dñi Rx Qui fecit celum et terram. v.

Dominus vobiscum. Rx. Et cū spiritu tuo. Oremus.

Domine deus oīpotēs: q- ab initio utilia et necel- saria hominib? creasti: vesti- menta quoq; pōtificalia et sa- cerdotalia seu leuitica sacer- dotibus et leuitis ac ornamē- ta et lintheamia: facere famu- lum tuu; Moysen p. xl. dies docuisti: ac etia; que Maria teruit et fecit in vsu; ministe- rij tabernaculi federis ordi- nasti: sc̄ti **+** dicare bene **+** di- cere et conse **+** crare digneris bec ornamēta et lintheamina in vsu; altaris tui ad confi- ciendū sup ipsis corp? et san-

guinē filiū tui dñi nři iesu xpi qui tecū vivit et regnat i vni- tate spūs sancti deus per oia secula seculo. Rx Amen. De- inde aspergit illa aqua bene- dicta. Cum ministri ponunt sup altare ch̄rismale siue pan- nū lineū ceratū ad mensuraz altaris factū. Deinde vestiū altare robaleis et ornamētis benedictis ponētes desuper crucem et alia ornamēta. In- terim dicunt sequētia Respo- soria antiphone et ps.

Circūdate syon levite al- tare dñi dei: vestite ve- stimentis albis: estote et vos canētes hymnū nouū dicen- tes alla. v. Mirabilis deus i sanctis suis et sanct? in omni- bus operibus suis. v. Gloria patri. **Alia antiphona.**

Circūdate syō et cōplecti- mini eaz: narrate in tur- ribus eius. v. Magn? dñs et laudabilis nimis: in ciuitate dei nostri in mōte sancto ei?.

Responsorium.

Induit te dñs tunica iocū- ditatis: et iposuit tibi co- ronam. Et ornauit te ornamē- tis sanctis. v. Luce splēdida fulgebis: et omnes fines ter- re adorabūt corā te. Et orna- uit te. v. Nationes ex longin- quo ad te veniēt et munera de- ferentes: adorabunt dñm: et

Iterram tuam in sanctificatione habebut et nomine magnum tuum impugnocabut. Et ornauit te. **v.** Benedicti erunt qui te edificauerunt tu autem letaberis in filiis tuis: quoniam oes fidicent et congregabunt ad dominum. Et ornauit. **Amen.**
Et in velamento alarum tuaorum protege nos domine: tu laude tua gloriemur. **ps.**
Deus deus meus: ad te de luce vigilo.
Sicut uuit in te anima mea: quoniam multipliciter tibi caro mea.
In terra deserta iuia et in aqua sa fici scito apparui tibi: ut videbam virtutem tuam et gloriam tuam.
Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.
Sic benedic te in vita mea: tu nomine tuo leuabo manus meas.
Sicut adipe et pinguedine repleat anima mea: et labiis exultationis laudabit os meum.
Sic memor fui tui super stratum meum in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus.
Et in velamento alas tuas exultabo: adhesit anima mea post te: me suscepit dexter tua.
Ipsi vero iuanum querierunt animas meas: introibunt in inferiora terra: tradetur in manus gladii partes vulpius erunt.
Rex vero letabitur in deo: laudabunt oes qui iurant in eo:

quia obstructum est os loquendum iniquum.

Gloria patri. Sicut erat. His dictis p[ri]tifer deposita mitra: et facta cruci super altari posite reverentia: tertio successione incensat super altare in modum crucis dicendo ad qualibet purificatione. **Amen.**

Omnis terra adorat te deus: et psallat tibi: psalmum dicat nobis tuus dominus. **Quo facto deposita mitra dicit.** Oremus.

Descendat quoniam dominus deus noster spousus tuus sanctus super hoc altare: qui et populi tui dona sanctificet: et sumenti uxori corda purificet. Per christum dominum nostrum. **Rex.** Amen.

Alia oratio. Oremus.

Omnipotens sempererne deus altare hoc nobis tuo dedicatum: celestium virtutum bene dictione sanctifica: et omnibus in te sperantibus: auxiliis tui munere ostende: ut hic et sacramentorum virtus: et votorum obtineat effectus. per dominum nostrum Iesum Christum. **Rex.** Amen.

v. **D**ominus vobiscum. **Rex.**

Et cum spiritu tuo. **v.**

Benedicamus domino. **Rex.**

Deo gratias. **Quibus expeditis** p[ri]tifer ingreditur sacrarium: et parat se ad celebrandum missam si voluerit vel facit per aliquem sacerdotem in dicto altari secreto soleniter celebrari. **Introit.**

Di cito dō min⁹ sermones
me i quos dedi in ostu-

um nō deficiēt de ore tu-

o adest enim nomen tu-

um i munera tua accepta

erunt sup altari me o.

Beat⁹ vir⁹ timet dominū
in mādatis eius cupit nimis

Gloria. Euouae. Oio.
Eraudi dñe p̄ces nostras
 et ad sanctificandū no-
 mini tuo hoc altare benign⁹
 adesto: ut sacramentorū bic
 virtus: i votoꝝ omniū obri-
 neat effect⁹. **Alia oratio dicit**
p̄o cōmemoratiōe sancti vel
sanctoꝝ: in cui⁹ seū quoꝝ ho-
nore altare cōsecrat⁹ est: aut
quoꝝ reliquie ibidē sūt recō-
dite. vna cū p̄cedēte sub vno
per dominū r̄c.

Magnificet te dñe sc̄i tui
alis beata solēnitas: q
 i illi gloriā sempiternā i opē
 nobis ineffabili puidētia cō-
 tulisti. per dominū.

Lectio Esaye prophete.

Hec dicit dñs deus In die
 illa deferet⁹ mun⁹ dño et
 exercituum: i rex fortis dñabit⁹
 eoꝝ: in die illa erit altare dñi
 i medio terre: i cognoscet⁹ do-
 minus: i colēt eū in hostijs
 i munerib⁹: et vota voubūt
 dño: i soluēt: et reuertentur
 ad dñz: i placabit⁹ eis: i sana-
 bit eos. i die illa erit Israel be-
 nedictio i medio terre: cui be-
 nedictit dñs de⁹ exercituū di-
 cens: Benedict⁹ popul⁹ me⁹ i
 opus manuū meaꝝ i heredi-

tas mea Israël dicit dominus
omnipotens. **Graduale.**

Gollite hostias et introi-
te in atria eius.
us adorata te dominum in au-
la sancta eius. **Re-**
uelabit dominus cōden-
sa. et in templo ei us omnes
di cent gloriam.

Hil le luia. **Re**dēp

tionem misit do minus

populo su o mādauit

in eter num testamentū

su um.

Evangeliū fm Matheum.

In illo tpe: dixit Jesus dis-
cipulis suis. Amen dico
vobis. Nisi habūdauerit iu-
sticia vestra plus q̄ scribaꝝ et
phariseoꝝ: non intrabitis in
regnū celoꝝ. Audistis q̄ di-
ctum est antiqꝝ. Nō occides
qui aut̄ occiderit: reus erit iu-
dicio. Ego aut̄ dico vobis: q̄
ois q̄ irascit̄ fratri suo: reus
erit iudicio. Qui aut̄ dixerit
fratri suo Rachā: reus erit cō-
eimin liqꝝ eub cimbri

alio. Qui autem dicerit fatue: re-
us erit gehene ignis. Si ergo
offers mun? tuū ad altare: et
ibi recordat? fueris: q[uod] frater
tu? habet aliqd aduersū te: re-
linque ibi mun? tuū a[n]tī altare
et vade p[ro]p[ter]e reconciliari fratri
tuo: et tūc veniēs offeres mu-
n? tuū. **¶ D[omi]ni Credo.** **Offerto.**

Sanctificauit Moyses alta-
re domino offerēs sup illud
holocausta: et imolās victi-
mas fecit sacrificiū vesp[er]inū
in odo[re] suavitatis d[omi]no deo
in aspectu filiorum israel.

Omnipotēs sem **Secreta**
piterne Deus: altare hoc
noī tuo dedicatū celestiū vir-
tutū b[ea]ndictione sanctifica: et
oibus in te sperantib[us] auxiliū
tui mun? ostende: ut hic et sa-
cramentoꝝ virtus: et votoruꝝ
obtineat effectus. **Alia Decre-**
ta p[ro] sancto que dicit[ur] cum p[re]ce
dente sub uno per dominū.
Tu tuoꝝ dñe p[re]iosa morte
iustoꝝ sacrificiū illud of-
ferimus: a quo martyruꝝ sum-
psit omne principiū. per do-
minū nostrū Iesuꝝ xp̄m filiuꝝ
tuū tc. **Cōmunio.**

Gollite hosti as et introi-
te in atria ei us. adorate
domi nū in aula sctā ei us.
Descendat q[uod] postcomi-
sum dñe de nos ter spi-
ritus tuus sanctus sup hoc al-
tare: q[uod] et populi tui dona san-
ctificet: et sumentiū corda pu-
rificet. **Dicit[ur] et sequens post-**
cōmunio pro sancto cui p[re]ce-

dente sub uno per dominū.
Sicut nobis dñe sacramenti
tui certa saluatio: q̄ bea-
ti tui talis meritis implorat.
per dominū tc. **F**inita missa
potifer dat benedictionē so-
lemnē et indulgētias. Eruit se
sacris vestib⁹: et vadit i pace.

Constitutio iuris
de cōsecratiōe Altaris cu-
ius sepulchrū reliquiarū est i
medio sumitatis stipitis.

Ora q̄ o rdo predi-
catus cōsecrandi al-
tare semp seruatur
quando sepulchrū
reliquiarū est in medio tabu-
le altaris a parte supiori: vel
i stipite a parte anteriori aut
posteriori. Si vero sepulchrus
est in medio sumitatis stipi-
tis: supra autem sit ponenda
ipsa tabula sive mesa altaris.
Finita aquae benedictione cū
vino et cinere ac oratiōe. O
mipotes sempiterne de⁹: crea-
tor⁹ et seruato⁹ humani gene-
ris tc. **P**ontifer stans cū mi-
tra: ex aqua benedicta huius-
modi vino et cinere mixta: fa-
cit maltram sive cementum ex
calce et sabulo seu regula trita
ad hoc paratis. quod deinde
deposita mitra benedicit di-
cens. **v.**

Dominus vobiscum. Rx.
Et cū spiritu tuo. Oremus.

Domine deus qui summa et
media imaq⁹ custodis:
qui omnē creaturā intrinsec⁹
ambiendo cōcludis: sancti +
fica et bene + dic has creatu-
ras calcis et sabuli. per xp̄m
dñm nřm. Rx. Amen. Quo fa-
cto tabula ipsa altaris a stipi-
te separata iacete: debet fieri re-
liquiarū deportatio et inclu-
sio. pontifice processionaliter
accedente ad locum ubi reli-
quie sūt deposite: in quo pō-
tifex stans ab extra sine mitra
dicit. Orem⁹. et ministri. Fle-
ctamus genua. Leuate.

Aufer a nobis tc. cōtinuās
per omnia usq⁹ ad orationē.
Dirigatur oratio nřa qsum⁹
dñe tc. inclusiue put sup̄ or-
dinatum est. Quia dicta sacer-
dotes et leuite eleuāt aram si-
ue tabulam seu mensam alta-
ris: et collocant eā sup̄ stipite
et cementarij cū dicto cemēto
benedicto ipsam liniūt et fir-
mant: scola interim cantante
seu mīstris dicētib⁹ R̄isoziū.

Vos sacerdotes et leui
te sanctifi cami ni. Et

Letata itaqzara et collōcata
ac cū cemēto p̄dicto bene fir-
mata. Pontifer psequit̄ alta-
ris consecrationē: accedēs ad
altare cū mitra: et stans ante
illud deposita mitra: incipit
scola seu ministris psequēti-
bus antiphonaz. Introibo
ad altare dei. cum omnib⁹ se-
quentib⁹ vsq; ad orationem.
Deus qui es visibiliū rerum
omniū r̄c. inclusiue. Qua di-
cta pontifer accepta mitra et
tergit mensam altaris cū lin-
theo mūdo: et mox thurificat
sup illam in modū crucis in
medio: et in quatuor ei⁹ angu-
lis inchoans scola seu mini-
stris psequētib⁹. Respōsoriū
Dirigat oratio mea r̄c. et oia
alia deinde fiūt put supra or-
dinata sunt vsq; ad finem.

C De Altaris portatilis cōse-
cratiōe: que pōt fieri quocū-
q; die et loco: tamē ieiuno sto-
macho.

O secrandū tabu-
lam sive altare por-
atile. parant̄ in lo-
co vbi consecratio
huiusmōdi fieri debet. In pri-
mis aliquae reliquie cū tribus
granis incensi: in altari reclu-
dende. sanctū Chrisma. oleuz
sanctū cathecuminoꝝ. vtrū
q; i vasculo et apulla. Media

libra thuris cui? media pars
sit in granis. Eburi buluz cū
nauicella et cocleari. Vas cu^z
prunis ardentib?. Unuz vas
aque mūde. Vas cū cinerib?.
Vas cum sale. Vas cum vino
Aspersoriū de herba Isopi fa-
ctum. Mantilia de tela gros-
sa noua: ad extergendū altare
consecrandū quotiens ope-
tuerit. Quinq^z parue crutes
facte de subtilibus candelis.
Aliquot spatule lignee parue
ad abradendū de altari cōbu-
stiones et cineres thuris et cā-
delarū. Vas ad ponendū bu-
iusmodi cōbustiones seu ra-
suras. Duo candelabra cum
duob? cereis cōtinuo arden-
tib? propter reliquias. Vas cū
aqua et bacile ad abluendum
man? pōtificis cū expedierit:
et manutergia ad tergendum
eas. Pōtifer igit? parat? Ami-
ctu: alba: cingulo: stola: plu-
viali: et mitra: si cōsecratio[n]es
huiusmodi publice facere ve-
lit: vel si i camera sua aut alio
loco secrete. Stolā habeat su-
per Rochetū ab humeris de-
pendentē et mitrā simplicem.
Stans ante tabulā ipsam siue
altare cōsecrandū: positū su-
per aliquam mensam vel alta-
re mitra; in capite tenens ab-

Deum pa- (solute dicit.
O trē oīpotentē fratres ca

rissimi: votis exultantib? de-
precemur: vt qui p omniē mū-
dum fidem sparsit: et ecclesia z
cōgregauit: qui est lapis erci-
sus de mōte sine manib?: qui
angularē compagē solidauit
hanc petrā serenus illustret:
eamq^z eterno lumīe irrigatā:
ita multiplicib? locupletet: vt su-
per illam administrandā sui
corporis hostiā benedicat: et
fuscipliat cōsecratā: qui viuit
et regnat in unitate spūs san-
cti deus: per oīa secula seculo-
rum. Deinde detecto capite
genuflexus ante altare conse-
crandum dicit.

Deus in adiutoriū meū in-
tende. Tum surgit et ministri
respondent.

Domine ad adiuandum me
festina. Deinde stās detecto
capite pontifex dicit.

Gloria patri et filio et spiritui
sancto. **M**inistri respondēt.
Sicut erat in principio et nūc
et semp et i sclā seculorū Amē.
absq^z Alleluia. et hoc fit scđo
et tertio eisdem modo et loco:
voce semp alti? eleuata. quo
facto pontifex accepta mitra
stans benedicit aquā cū vino
sale et cinere: dicens p oīa et fa-
ciēs, put habet sup sub ecclē-
sie dedicatiōe usq^z ad oīonē.
Omnipotēs semperne de?

creatoꝝ et cōseruatoꝝ humani
generis t̄c. inclusiue. hoc sal-
uo q̄ vbi cunq; fit mentio de
ecclesie dedicatione. dicit so-
lum de altaris vel tabule cō-
secatiōe v̄l dedicatiōe. Aqua
igit̄ benedicta p̄tifer assum-
pta Mitra: ex aqua ipsa facit
cū pollice dextre manū crucē i
medio tabule vel altar; dicēs

Sancti **+** ficeſ ſecreſ
b̄ec tabula. in noīe patr;
et filiū et ſpirit; sancti par tibi.
Deinde facit et eadeꝝ aqua cū
eodē pollice quatuor cruces
in quatuor cornibus altaris
videlicet primā in dertra pte
posteriori ipſiꝝ lapidis. Se-
cundā in ſinistra parte ante-
riori prime trāſuersa. Tertiaꝝ
in dertra anteriori: et quartāꝝ
i ſinistra posteriori tertie trāſ
uersa ad quālibet crucem re-
petens verba p̄dicta. Sancti
ficitur t̄c. Quo facto inchoat
ministris pſequentib; añam

Aſperges me dñe isopo et
mūdabor; lauabis me: et
ſuper niuem dealbabor. **ps.**
Miferere mei de?: fm magnā
mifericordiam tuā. totus di-
citur ſine **Gloria patrī**. et in fi-
ne reperitur ipsa antiphona.
vnterim dū dicunt̄ antiphona
et psalmus p̄dicti p̄tifer
cum mitra aspergit cū asper-
ſorio de herba Isopi facto de

ipsa aqua tabulā per eius cir-
cuitum tribus vicibus. quo
facto tabula abſtergitur cuꝝ
mūdo pāno lineo. Deinde pō-
tifer deposita mitra dicit. **v.**
Dñe exaudi ōzonē meā. **R.**
Et clamoꝝ me? ad te v̄eiat. **v.**
Dominus vobiscum. **R.**
Et cū ſpiritu tuo. Oremus.
Deus qui es viſibiliū om-
niū rerum et inuiſibiliū
conditor: et cunctarū sanctifi-
cationum consecrator: ad de-
dicationem huius dominice
mēſe adeffe dignare: et que ſa-
crato oleo et chriſmate a no-
bis indignis eſt liniēda et be-
nedicenda: tue ſanctificatio-
nis in eam infunde virtutem
et conſecrationeꝝ: ut omnes q;
ad eā dep̄ecaturi acceſſerint:
tue pp̄itionis auxiliū ſen-
tiant. per xp̄m dominū no-
ſtrum. **R.** Amē. **T**um incho-
at ministris proſequentibus
antiphonam. **Non tollatis**

Dirigatur domine oratio
mea ſicut incenſus in cō-
ſpectu tuo. **Q**ua incepta pon-
tifer accepta Mitra thurifi-
cat tertio tabulā per circuitū
eius. finita incenſatiōe pon-
tifer cuꝝ mitra inchoat mini-
ſtris pſequētib; antiphonā.

Exerit Jacob lapidem in
titulum fundēs oleum
deſuper. **non tollatis** **P**ſalmus.

Quā dilecta taberacula
tua dñe virtutū: concu-
piscit et deficit anima mea in
atria domini.

Cor meū et caro mea: exulta-
uerunt in deum viuū.

Etenī passer inuenit sibi do-
mum: et turtur nidum ubi re-
ponat pullos suos.

Altaria tua dñe virtutū: rex
meus et deus meus.

Beati qui habitant in domo
tua domine: in secula seculo-
rum laudabunt te.

Beatus vir cuius est auxiliū
abs te: ascensiones ī corde suo
disposuit ī valle lachrymarū:
in loco quem posuit.

Etenim benedictionē dabit
legislatorū ibunt de virtute in
virtutem: videbit deus deo-
rum in syon.

Domine deus virtutū exau-
di orationē meā: auribꝝ perci-
pe deus iacob.

Protector noster aspice de-
ꝝ et respice in faciem xp̄i tui.

Quia melior est dies vna in
atrijs tuis: super milia.

Elegi abiektus esse in domo
dei mei: magis qꝝ habitare ī ta-
bernaculis peccatorū.

Quia misericordiā et veritatē
diligit deus: gratiā et gloriā
dabit dominus.

Nō priuabit bonis eos qui
ambulant in innocentia: dñs

virtutū beat⁹ homo qꝝ sperat
in te. ⁊ nō dicit Gloria patri.
Dum p̄missa dicunt p̄tifer
stans cū mitra facit cū polli-
ce dertro de oleo sancto cathe-
cuminoꝝ quinqꝝ cruces: vi-
delicet primā in medio tabu-
le seu altaris. ⁊ alias in q̄tuor
eiꝝ angulis eo ordine put fe-
cit de aqua benedicta: dicens
dū vnāquāqꝝ crucē facit.

Sancti + ficit ⁊ consecrat
bec tabula. in nomine patrꝝ
⁊ filij ⁊ spiritus sancti patrib⁹.
Quo facto pontifer inchoat
ministris p̄sequentibꝝ añam
Dirigatur dñe oratio mea
sicut incensum in p̄spe-
ctu tuo. **E**t dū antiphona di-
cit pontifer thurificat semel
tabulam per circuitum. dein
de deposita mitra dicit. Orem-
us. et ministri. Flectam⁹ ge-
nua: Leuate.

Adsit domine misericordie
tue inessabilis pietas: et
super hāc tabulam opem tue
bene + dictionis: et virtutes
unctionis infunde: vt te lar-
giente referat premium: quis-
quis itulerit votū. per xp̄m
dominū nostrum. Rx Amen.
Oratione finita pontifer in-
choat ministris prosequenti-
bus antiphonā.

Mane surgēs iacob erige-
bat lapidē in titulū: fū-

dens oleum desup votū vo-
uit dño: vere loc⁹ iste sanct⁹
est ⁊ ego nesciebam. **ps.**

Bonū est confiteri dño: ⁊
psallē noi tuo altissime.
Ad annūciandū mane misē-
ricordiam tuam: ⁊ veritatem
tuam per noctem.

In dechacoṛdo psalterio: cū
cantico in cythara.

Quia delectasti me dñe in fa-
ctura tua: ⁊ i operib⁹ manū
tuarum exultabo.

Quā magnificata sūt opera
tua domine: nimis profunde
sunt cogitationes tue.

Uir insipies nō cognoscet: ⁊
stultus nō intelliget hec.

Qum exorti fuerint peccato-
res sicut fenū: ⁊ apparuerint
oēs qui operant̄ iniquitatē.

Ut intereāt i seculū seculi: tu
aut̄ altissim⁹ in eternū dñe.

Qm̄ ecce inimici tui dñe qm̄
ecce inimici tui peribūt: ⁊ dis-
pergent̄ omnes qui operant̄
iniquitatem.

Et exaltabit̄ sicut vnicornis
cornu meū: et senectus mea i
misericordia vberi.

Et desperit ocul⁹ me⁹ inimi-
cos meos: ⁊ insurgētib⁹ i me
malignatib⁹ audiet auris mea

Iustus ut palma florebit: si-
cūt cedr⁹ libani multiplicabit̄.

Plantati i domo dñi: i atrijs
dom⁹ dei nostri florebunt.

Adhuc multiplicabunt̄ i se-
necta vberi: ⁊ bene patientes
erunt vt annuncient.

Qm̄ rect⁹ dñs deus noster:
⁊ nō est iniq̄itas in eo. ⁊ nō
dicit̄ Gloria p̄i. **Incep̄ta aña**
pōtifer accepta mitra: facit i
quinq; locis tabule: in quib⁹
p̄iūs crucēs fecerat: iterū cū
pollice dextro de eodez oleo
sanc̄to catbecuminozū quiq; crucēs:
dicens dum singulas crucēs facit.

Sancti + ficeſ ſecreſ ſecreſ
bec tabula. in noīe patr⁹
⁊ filij ⁊ spūs sancti patr̄ tibi.

Deinde pōtifer inchoat ſcola
ſeu mīſtri pſequētib⁹ añaam

Dirigatur dñe oōo mea ſi-
cut inceſſū in cōspectu
tuo. **I**nterim dū antiphona
builmodi dicit̄. pōtifer re-
tentia mitra thurificat iteruz
ſemel tabulā p circuitū. quo
facto: deposita mitra dicit̄.

Oremus. et mīſtri. Flecta-
mus genua: Leuate.

Adesto dñe dedicatiōi hu-
iūs mēſe tue: et in eā que
a nobis indignis sancto lini-
ta est oleo: bene + dictiōis ⁊
sancti + ficationis tue virtu-
tem ⁊ consecrationē infunde
Qui viuis ⁊ regnas deus per
oīa ſecula ſeculoꝝ. **R.** Amen.
Deinde pōtifer inchoat ⁊ ſco-
la ſeu mīſtri pſequunt̄ añaaz.

Unxit te deus de? tu? oleo
leticie pre? sortib? tuis.
Deus nř refugiū t vir ps.
Tus: adiutori tribulatio
nib? que iuenerūt nos nimis
Propterea nō timebim? dū
turbabit terra: et transferent
montes in cor? maris.
Sonuerūt t turbate sūt aque
eorū: conturbati sunt mótes
in fortitudine eius.
Aluminis impet? letificat ci
uitatē dei: sanctificauit taber
naculum suum altissimus.
Deus in medio eius non cō
mouebit: adiuuabit eaz deus
mane diluculo.
Coturbate sunt gentes t in
clinata sunt regna: dedit vo
cem suam mota est terra.
Dñs virtutū nobiscū: susce
pto? noster deus iacob.
Uenite t videte opa dñi que
posuit pdigia sup terrā: aufe
rens bella vfqz ad finē terre.
Arcum cōteret t confringet
arma: t scuta cōburet igni.
Uacate t videte qm ego sum
deus: exaltabor in gentibus
t exaltabor in terra.
Dñs virtutū nobiscū: susce
pto? nř de? iacob. t non dicit
Gloria pī. Incepit aña pōti
fer accepta mitra facit quiqz
cruces de sc̄to ch̄ismate cum
pollice pdicto in eisdez locis
tabule in quib? prius fecit de

aqua t oleo sancto: dices dū
singulas cruces facit.
Sancti + ficeret t psecretur
hec tabula. i noīe pīs t
filij t spūs sc̄ti pax tibi. Quo
facto pōtifer inchoat t scola
seu ministri psequunt aña
Dirigat dñe oīo mea sicut
incensuz i cōspectu tuo.
Que dū dicit pōtifer retenta
mitra iteruz semel Thurificat
tabulā p circuitū: deinde de
posita mitra dicit. Orem? et
mistrī flectam? genua leuante
Exaudi nos deus noster
t precū nostray libeter
accipe vota: t altare hoc ad ce
lebrāda diuina mysteria ppa
ratuz: celestis vnguēti odo? e
asperge: t aromata diuīe san
ctificatiōis illi ifūde: et sicut
lapidē Jacob patriarche ere
ctū vnguēti pfusionē dicasti
t angelicis visionib? p scalaz
gradus ecclesie figurasti. sic
sup hunc lapidē altari coap
tandū celestis gratiā bene +
dictionis imitte: vt dum tibi
sup eū sacri corporis t sanguī
nis vnigeniti tui mysteria cō
secrant: petentib? pctā dimit
tant: t merentib? influas gra
tiam sempiternā. Per christū
dominū nostruz. Rx. Amen.
Oratiōe dicta pōtifer accep
ta mitra signat cū pollice dex
tre man? de ch̄ismate confessio

nem id est sepulchrū i quo reliquie sūt reponēde in medio formādo signū crucis dicēs.

Aonse + crēt et sacrificet hoc sepulchrū in noīe patris et filij et spūs sancti par buic domui. Deinde dposita mitra īponit reliquias cū tribus granis thuris ī tabula siue altari. et sepulchrū reliquia rum huiusmodi claudit. quo facto adbuc stans sine mitra dicit.

Oremus.

Deus q er oī coaptatione sacerdotū eternū maiestati tue cōdis habitaculum: da edificatiōi tue incremēta celestia: et p̄sta vt quo rū hic reliquias p̄ tuo amore cōlectimur: eorū semp̄ meritis adiuuemur. p̄ xp̄m dñm nr̄m. Rx. Amen. **T**um inchoat pōtifer scola seu mīstris psequētib?

Acce odo r̄ filij (aīam. Am ei sicut odo agri pleni cui bñdixit dñs: crescere te faciat de me: sicut arenā maris: et donet tibi de rore celi benedictionem. ps.

Hundamēta ei? in mōtib? sc̄tis: diligit dñs portas syō sup̄ oīa tabnacula iacob.

Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei.

Memo r̄ ero raab et babylo nīs: scientium me.

Acce alienigene et tyr? et po-

pul? ethyopū: hi j fuerūt illic. **N**ūquid syon dicet homo et homo natus est in ea: et ipse fundauit eā altissimus.

Vis narrabit in scripturis populo rū: et prīcipuz horū qui fuerunt in ea.

Sicut letantiū omniū habitatione est in te. et nō dicit̄ Ella p̄i. **D**um aīa et ps. pdicti dīcūt pōtifer accepta mitra fūdit et spargit oleū cathecumino rū: et sanctū chrisma vndiqz africans: līniēs et pungēs manu sua dextera totū lapi dem. Quo facto et psalmo predicto finito pōtifer stans cū

Lapidē hūc (mitra dicit. frēs carissimi: in quo vnguentū sacre vnciōis effudi tur: ad suscipiēda ppli tui vota et sacrificia orem?: vt dñs secrete atqz bñdicat: et qđ est vnciū a nobis: sit vnciū in noīe ei?: vt plebis vota suscipiat: et altari per sacrā vnciōnē pfecto: dū ppitiationē sacro rū īponim?: ipsi ppitiatores dei esse mereamur. p̄ xp̄m dñi nr̄m: q cū eo et spū sc̄tō vī uit et regnat de in sc̄la seculo rū. Deinde inchoat scola seu ministris psequētib? aīaz.

Edificauit moyses altare dño deo: offerēs sup̄ illud holocausta: et īmolās victimas: fecit sacrificiū vespri

nū in odores suavitatis dñi
deo: in cōspectu filioꝝ israel.
Quia finita stans adhuc cum
mitra pontifex dicit.

De patris omnipotentis misericordiā dep̄cemur dilectissimi frēs: ut altare hoc sacrificijs spūalib⁹ imbuēdū nr̄e vocis eroat⁹ officio: sua bñdictiōe sanctificet: atq; in eo semp oblationes famulorū suorū: studio sue deuotio- nis i positas bñdicere ⁊ sc̄ificare dignet⁹: ⁊ spūali placatus incenso: precanti familie sue prompt⁹ ⁊ benign⁹ exauditor⁹ assistat. per xp̄m dñm nr̄m.

Deinde benedicit incensuꝝ su
per altare cremandum stans
deposita mitra dicit. v.

Dñe eraudi orationē meā. Rx.
Erlamoꝝ me⁹ ad te vēiat. v.

Dominus vobiscum. Rx.
Et cū spiritu tuo. Oremus.

Domine deus op̄sicui as- stat exercit⁹ angelorū cū tremore: quoꝝ seruitiū spūale ⁊ igneū esse cognoscit⁹: dig- nare respicere bene+ dicere ⁊ sancti+ ficare hanc creaturā incensi: vt oēs lāguores oēs q; infirmitates: cūcteq; insi- die inimici odoře ei⁹ sentiētes effugiāt: ⁊ separen̄t a plasma- te tuo: vt nūq; ledat⁹ a mor⁹ su antiqui serpētis: qđ precioso filij tui sanguine redemisti Qui

tecū viuit ⁊ regnat in vnitate spūis sc̄ti de⁹: p oīa secula se- culoꝝ. Rx. Amē. Deinde asper- git ip̄m cū aqua bñdicta. In- censo itaq; benedicto accep- ta mitra pōtifer format pro- pria manu qnq; cruces ex eo: quālibet de qnq; granis sup illa qnq; loca altaris: i quib⁹ cruces de aq; oleo ⁊ chrismate pri⁹ facte fuerūt. ⁊ sup quāli- bet crucē thuris ponit vnam crucē factā de subtili candela ad mensurā illi⁹: ⁊ cuiuslibet crucis oīa capita accendunt⁹: vt cū i p̄istibus cōburat⁹ ⁊ cre- met. Oibus aut̄ crucib⁹ accen- sis: pōtifer depositam mitra fle- xis corā altari genib⁹ inchoat ⁊ scola seu mīstri psequunt⁹.

Alleluia. v. Veni sc̄te spūis replete tuoꝝ corda fideliū ⁊ tuī amoris i eis ignē accēde. Aisi cōsecratio hmōi fiat in- ter dñicā. lxx. ⁊ festū pasce Re- surrectionis dñi nr̄i Iesu xp̄i qđ tūc obmissō. Alla dicit ver- sus tīm. Quo dicto surgit pō- tifer stās detecto capite aī al- tare: ⁊ statī dicūt seq̄ntes aīne.

Ascendit fumus aromatū in cōspectu dñi de manu engeli. **Alia antiphona.**

Stetit angel⁹ iurta arā tē- pli habēs thuribulū au- reū in manu sua: ⁊ data sūt ei incensa multa: ⁊ ascēdit fum⁹

aromatū in cōspectu dei. **sine**
Alleluia. **Quibꝫ finitīs ponti**
fet ante altare stās deposita
mitra dicit. **Oremus.** **et mini-**
stri. **Flectamꝫ genua:** Leuate.
Duius altarꝫ dñe holocau-
 stum: sancti spiritus tui
 gratia infusum: in odoꝫ tue
 suavitatis ascendat per xp̄m
 dñm nostrū. **Rx.** Amen. **Post**
 hec cōbustis candelis et thur-
 re cineres illi? cōbustionis p-
 vnum ex ministris abradunt
 ab ara altaris cu; spatulis li-
 gneis paruis: et aliquo vase
 collecti projiciunt in fontes
 siue sacrariu; ecclesie. Deinde
 p̄tifer versus ad ipsū altare
 stās sine mitra dicit. **Oremꝫ.**
Supplies tibi dñe de? pa-
 ter omnipotens preces
 effundim?: vt metalli huius
 ex politā materiā supernis sa-
 crificijs imbuendaz: ipse tue
 dotare sanctificationis vber-
 tate digneris: qui quondā le-
 gem in tabulis scripsisti lapi-
 deis. Per dñm nostrū Jezum
 xp̄m filium tuū: qui tecū vi-
 uit et regnat in vnitate spiritꝫ
 sancti deus. **Et** mor mediocri
 voce adbuc sine mitra stans
 et tensis manibꝫ ante pectus
 dicit prefationem.
Der omnia seculorū
Rx. Amen. **vobis-**
 cum. **Rx.** Et cū spiritu tuo. **vobis-**

Sursu; corda. **Rx.** Habemus
 ad dominu;. **v.** Gratias aga-
 mus domino deo nostro. **Rx**
 Dignū et iustum est. Uere di-
 gnum et iustum est: equū et salu-
 tare. Nos tibi semper et ubiqꝫ
 gratias agere: dñe sancte pa-
 ter omnipotēs eterne deus.
 Qui post offendicula lapsus
 primi hominis: instituisti ti-
 bi offerri ppitiatori deliba-
 mēta libaminis: vt culpa que
 pcerat per superbiā: futu-
 ris temporibꝫ expiaret p mu-
 nera: quibꝫ honorarent alta-
 ria: honorificarent et templa:
 qđ tibi primus noe prepara-
 uit officio. Rursus Abraham
 imolatus filiu;. Dehinc Ja-
 cob erigens et vngens lapidē
 in titulum. Te redēptor mū-
 di eroiamus: vt lapidem istū
 seu mensam: in honorez tuū:
 glorioseqꝫ virginis Marie: et
 omnīu; sanctorū: conse **+** cra-
 ire et sancti **+** ficare digneris
 benedictiōis tue illapsu: ma-
 nibus nostris opem tue be-
 nedictionis infundens: et sa-
 cri huius mysterij sicut insti-
 tutor: ita etiaz et sanctificator
 appare: qui te angularez lapi-
 dem: et sarcu; sine manibus ex-
 cisum: nominari voluisti. In
 hereas hic placido maiesta-
 tis eternalis obtutu: vt quic-
 quid sacro ritu super hoc im-

molabitur. sicut Melchisedech
oblatum tibi placeat holocau-
stum: ad sit misericordie tue in-
effabilis pietas: ut te largiente
referat premium: quisque intule-
rit votum. Qd sequitur dicit pla-
ne legendio ita tamen quod a cir-
cstantibus audiat. Qui cum
deo patre et spiritu sancto vi-
uis et regnas deus per omnia secu-
la seculo. Rx. Amen. Deinde
pontifer ictuat et scola seu mi-
nistri psequuntur antiphonam.

Quod firma hoc deus quod ope-
ratus es in nobis atem-
plo sancto tuo quod est in hieru-
salim. Gloria pri. Rx. Sicut
erat. Deinde repetit anno. Qua-
dicta pontifer sine mitra di-
cit.

Oremus.

Quesumus omnipotens deus
universarum rerum ratio-
nabilis artifer: qui inter cete-
ras creaturarum formas: lapi-
deum metallum ad obsequiis
tui sacrificij codidisti: ut legi-
time libationi prepararet altare:
annue dignanter: ut quicquid
hic oblatum sacratum fuerit:
nomini tuo assurgat: religio-
ni proficiat: spei innitat: et fidei
sit honori. Per christum dominum no-
strum. Rx. Amen. Postea in-
choat scola seu ministris pse-
quentibus antiphonam.

Omnis terra adorat te deus
et psallat tibi: psalmum di-

cat nomini tuo domine. Quia in-
ceptra pontifex accepta mitra
thurificat super tabulam in mo-
dum crucis. Deinde deposita
mitra dicit.

Oremus.

Descendat quod dominus deus noster
super tuus super hoc alta-
re: qui et populi tui dona san-
ctificet et sumenti corda pu-
rificet. Per christum dominum nostrum. Rx.
Amen. Postremo extergit ta-
bula per ministros cum pane li-
neo. Cum pontifer si velit ac-
ceptis pontificalibus paramen-
tis dicit missam supra sub co-
secratione altaris ordinata.

Conclusio.

Sicutque plerique asse-
runt cimiterij bene-
dictione necessariam
non esse dicentes cir-
citus extra ecclesiam et cimite-
rij aspersiones que sunt quando
ecclesia dedicatur sufficere: sup-
eriacuum tam non est benedictio-
ne bimodi fieri. in qua modo
procedit. **C**onclusio procedenti po-
nunt in cimiterio benedicen-
do quinq; lignee cruces: videli-
cet una altior in medio: et qua-
tuor aliae: quelibet ad statutam
hominis: quarum una in extre-
mitate cimiterij ante crucem
mediam. Alia in alia extremita-
te cimiterij retro crucem me-
diam. Tertia in tercia extremi-

tate a dextrâ. et quarta i quarta extremitate cimiterij a sinistris crucis medie: et ante quâlibet ex dictis quinque crucibus ponit seu figitur in terra aliquod lignum: in eius summitate aptum: ad affigendū illi tres candelas: triū vinciarū quilibet vel circa. Scala vel aliud edificium super quo ascēdēs pontifer possit attingere summates ipsorum crucis. Vas magnum aqua plenum benedicenda. et vas cum sale. Mane vero pontifer in sacristia parat. Amictu: alba: cingulo: stola: pluviali albi coloris: mitra simplici: et baculo pastorali accedit cum ministris ad cimiterium benedicendum: ubi faldistorium ante crucem in medio positā sibi parat: super quo residens: facit populo breue sermonem de sanctitate et libertate Cimiterij. Qua facta affiguntur et ascenduntur quindecim candele. tres ante quilibet crucebus supra ligna ut supra ordinata. quibus ardentibus pontifer ante mediā crucem et candelas constitutus stās deposita mitra dicit.

Oremus.

Omnipotēs Deus: qui es custos animarum et corporum tuorum fidelium respice propitius ad nostre seruitutis officia: ut ad introitum nostrum purge

tur: bene dicatur: cose creetur et sancti faciat hoc cimiterium ut humana corpora hic post vitę cursum quiescentia: post huius vite volumina: mereatur adipisci perennis gaudia vite. Per Christum dominum nostrum. R. Amen. Et mox ante ipsam crucem super faldistorio Pontifex accepit mitra accusbit: et cantor icipit et psequist Letaniā. quam regre supra sub ordinatione Subdiaconi. Cumque dictum fuerit. Ut obsequiis servitutis nostrae tibi ratiōabile facias. Te rogamus audi nos. Pontifex surgit ab accusbitu: et baculum pastoralē in sinistra tenet p̄ducit signum crucis super cimiterium dicens primo. Ut hoc cimiteriū purgare et bene dicere digneris. R. Te rogamus audi nos. Secundo dicit Ut hoc cimiterium purgare bene dicere et sancti facere digneris. R. Te rogamus audi nos. Tertio dicit Ut hoc cimiterium purgare bene dicere sancti facere et conse crare digneris. R. Te rogamus audi nos. Quo facto redit ad accusbitum cantore Letaniā perficiete. Qua finita surgit cum mitra ab accusbitu pontifex: et stans iuxta aquam ibidem in vase parata: benedicit eam et sal simpliciter

put fit in dñicis diebus inci-
piens absolute cum mitra.
Exorcizo te creatura salis r̄c.
Require sup̄ sub bñdictiōe et
ipositiōe primarij lapidis p-
ecclesia edificanda. Aqua igi-
tur taliter benedicta accedēs
ad crucem ante mediā positā
mitra ibidē deposita inchoat
scola prosequente añam.

Asperges me domine isopo

et mūdabor: laua bis me

et super niuem de al-

babor. Euouae. ps.

Miserere mei de?: sūm mag-
nam misericordia; tuā.
totus dicit cū Gloria patri et
Sicut erat. Quo dicto añā re-
petit. dum añā et psalmus di-
cunt pontifex accepta mitra
circuit et pambulat totū locū
cimiterij: incipiēs circuire ad
eius dexterā aspergens aquā

benedictā vbiqz. Expleto au-
tem circuitu redies ante cru-
cem que est ante mediā depo-
sita mitra respiciens ad ipsa;
crucem dicit. **Oremus.**

Deus qui es totius orbis
et humani generis redē-
ptor: cūctarūqz creature; vi-
sibiliū et inuisibiliū pfectus
dispositor: te supplici voce ac
puro corde exponscimus: ut
hoc cimiterium siue polian-
drū: in quo famulozū famu-
larūqz tuarū requiescere cor-
pora debent: post curricula
bui? vite labētia purgare: san-
cti + ficare et bene + dicere di-
gneris: quiqz remissionē om-
niū peccatorū p tuā magnam
misericordiā in te cfidentib?
pstitisti: corporib? quoqz eo-
rum i hoc cimiterio quiescen-
tibus: et tubā prīmi archange-
li hic erpectantib?: cōsolatio-
nem ppetuā largiter ipartire
per xp̄m dñm n̄m. **R.** Amē.

Deinde thurificat ipsam cru-
cem et figit in sumitate ipsius
vnā ex tribus candelis arden-
tibus: et alias duas similiter
ardentes i duobus brachijs
eiusdē crucis. Quo facto ac-
cepta mitra accedit ad crucez
retro mediā positā: aspergen-
do semp aquā benedictā p ci-
miterium interim dicens cu; z
ministris sequētes psalmos

Domine ne in furore tuo
arguas me: neq; i ira tua
corripias me.

Miserere mei domine: qm in
firmus sum sana me dñe: qm
cōturbata sunt oia ossa mea.
Et aia mea turbata ē valde:
sed tu dñe vsq; quo.

Aonuertere domine et eripe
animā meā: saluū me fac pro-
pter misericordiam tuam.

Quoniā nō est in morte qui
memor sit tui: in inferno aut
quis confitebitur tibi.

Laborauī in gemitu meo la-
uabo per singulas noctes le-
ctum meum: lachrymis meis
stratum meū rigabo.

Turbatus est a furore ocul
meus: in ueteruī inter omnes
inimicos meos.

Discedite a me oēs qui ope-
ramini iniquitatē: qm exaudi
uit dñs vocē fletus mei.

Exaudiuit dñs deprecatio-
nem meā: dominus orationē
meam suscepit.

Erubescant et cōturbent ve-
hementer omnes inimici mei
cōuertant et erubescat valde
velociter. **et non dicit̄** Gloria
patri.

Beatí quorum remisſe sūt
iniquitates: et quoru te-
cta sunt peccata.

Beatū vir cui non imputa-
uit dominus peccatū: nec est

in sp̄itu eius dolus.

Qm tacui in ueterauerūt ossa
mea: dū clamarē tota die.

Qm die ac nocte grauata est
sup me manus tua: cōuersus
sum in erumna mea dum cō-
figitur spina.

Delictū meū cognitū tibi fe-
ci: et iusticiā meā nō abscōdi.

Dixi confitebor aduersū me
iusticiā meā dño: et tu remisi-
sti impieratē peccati mei.

Pro hac orabit ad te oīs san-
ctus: in tēpore oportuno.

Uerūtamen in diluvio aqua-
rum multarū: ad eum nō ap-
proximabunt.

Tu es refugiuī meū a tribula-
tione q circūdedit me: exulta-
tio mea erue me a circūdanti-
bus me.

Intellectū tibi dabo et iſtruā-
te: i via hac qua gradieris fir-
mabo sup te oculos meos.

Nolite fieri sicut equi et mu-
lus: quib; nō est intellectus.

In chamo et freno matillas
eoꝝ constringe: qui non ap-
proximant ad te.

Qulta flagella peccatorū: spe-
rantes aut in dño misericor-
dia circūdabit.

Letamini in dño et exultate
iusti: et gloriamī oēs recti cor-
de. **et nō dicit̄** Gloria p̄i. **Qui**
bus expletis p̄otifex st̄as an-
te ipsa; crucē: deposita mitra

dicit.

Oremus.
Domine sancte parer omni potens eterne deus: tri na maiestas et una deitas. pa ter et filius et spus sanctus. Ju sticie auctor. venie largitor. bonorum dator. sanctitatis ori go. carissimum distributor. omniu[m]q[ue] ad te venientiu[m] pius receptor. p[ro]sta ppiti: ut hoc cimiteriu[m] in honore tuu[m] et no men sancti tui **talio** dispositum bene **+dici** et sancti **+fi** cari c[on]cedas: qui beato Abra be patriarche famulo tuo: ter ram a filiis Effrem c[on]paratam in sepulturaz benedixisti. et q[ui] populo Israbelitico p[er]missio nis tellurē in euo durantē cō cessisti. famuloru[m] famularu[m] q[ui] tuarū corporib[us] in hoc ci miteriu[m] intrantib[us] quietis se dem: et ab omni incursione ma lorū spirituū tutelā benigni largitor tribuas: ut post ani marū corporūq[ue] resurrectio nem coadunataz: te donante atq[ue] cōcedente: beatitudinem sempiternā p[re]cipere mereant: qui i trinitate p[er]fecta viuis et regnas deus p[er] omnia secula seculoru[m]. **Rx.** Amen. **L**umib[us] tu rificat ipsam crucē: et figit in sumitate eius unā et trib[us] cā delis ardentib[us]: et alias duas in duob[us] brachijs eiusdem cru cis: et accepta mitra vadit ad

crucē ad dextram medie posi tam: aspergēdo aquā benedi ctam per cimiteriu[m] et dicendo cum ministris. **ps.**

Domine ne in furore tuo arguas me: neq[ue] i ira tua corripias me.

Quoniā sagitte tue ifixe sūt mībi: et confirmasti super me manum tuam.

Nō est sanitas in carne mea: a facie ire tue nō ē par ossib[us] meis a facie pctōrum meorum.

Quoniā iniuriantes mee su pergressle sūt caput meū: et si cut onus graue grauate sunt super me.

Putruerunt et corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipiē tie mee.

Quis factus sum et curuat: sum usq[ue] in finē: tota die con tristatus ingrediebar.

Quoniā lumbi mei impletū sunt illusionib[us]: et nō est sanitas in carne mea.

Afflictus sum et humiliatus sum nimis: rugiebam a gemitu cordis mei.

Domine ante te oē desideriū meū: et gemitus meus a te nō est absconditus.

Qo[r] meū conturbatū est in me: dereliquit me virtus mea et lumē oculo[rum] meorum et ipsū nō est mecum.

Amici mei et proximi mei ad-

uersum me appropinquauerunt: et steterunt.

Et qui iuxta me erat de loge steterunt: et vim faciebant qui querebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi: locuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam: et sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens: et non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te domine speravi: tu exaudies me domine deus meus.

Quia diri nequando supgau- deant mibi inimici mei: et dum cōmouent pedes mei super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatē meā ego annunciarō: et cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei vnuūt et confirmati sunt super me: et multipli cati sunt qui oderunt me inique.

Qui retribuerunt mala pro bonis detrahebant mibi: quoniam sequebar bonitatem.

Nō derelinquas me domine deus meus: ne discesseris a me.

Intende in adiutorium meum: domine deus salutis mee. et non dicitur Gloria p̄i. Quod dicto

pontifex stas ante ipsa crucē deposita mitra dicit. Oremus.

Domine deus: pastor eternus glorie: lux et honor sa pietatis. custos et vigor prudētiae. salus egrotantiū. valitudo potentiū. mestor solamē vita iustorū: et gloria humiliū: te supplices flagitamus: ut hoc seruorum tuorum cimiterium: ab omni spurcitie iniquitatem: et imundo spirituum insidijs: custodire: mundare et bene dicere digneris: atque corporibus humanis in hunc locum aduentientibus: sinceritatem perpetuā tribuere non definas: ut quicunque baptismi sacramentū preceperint: et catholice fidei documenta tenuerit: atque decurso huius eius termino corpora sua in hoc cimiterio requiei cōmēdauerit: hic habeant te praesidente corporū suorum requiei sedem: donec in extremi iudicii die: angelis cōcrepantibus tubis: animas simul cuius corporib⁹ surgere de puluere: et ad dexterā partem cū sanctis tuis aggregari permittas. Per christum dominum nostrum. Rx. Amen. Deinde thurificat ipsam crucē: et figit in summa eius unā ex tribus cādelis ardentiibus: et alias duas in duobus brachijs ipsius crucis. Tū accepta Mitra vadit

ad crucē que est ad sinistrā
medie crucis posita: aspergē
do semp aquā benedictā per
cimiteriū dicēdo cū mīstris.
Domine exaudi ora p̄s.
Orationem meam: et clamor
meus ad te veniat.
Non auertas faciē tuā a me:
in quacūq; die tribulorū inclī
na ad me aurem tuam.
In quacūq; dī iūocauero te
velociter exaudi me.
Quia defecerunt sicut sum?
dies mei: et ossa mea sicut cre
mum aruerunt.
Dercussus fū ut fenū et aruit
cor meum: q; oblitus sum co
medere panem meū.
Avoce gemitus mei adhesit
os meū: carni mee.
Similis fact? sum pellicano
solitudinis: factus sum sicut
nocticorū in domicilio.
Vigilauī: et factus sum sicut
passer solitarius in tecto.
Tota dī exprobabāt mīhi
inimici mei: et qui laudabant
me aduersum me iurabāt.
Quia cinerē tanq; panē man
ducabam: et poculū meū cū
fletu miscebam.
Hfacie ire indignatiōis tue:
quia eleuans allisisti me.
Dies mei sicut umbra decli
nauerūt: et ego sicut fenū arui
Tu autē dīne in eternū pma
nes: et memoriale tuū in gene

ratione et generationē.
Tu exurgēs misereberis spō:
quia tempus miserendi eius
quia venit tempus.
Quoniaz placuerunt seruis
tuis lapides eius: et terre eius
miserebuntur.
Et timebūt gētes nomē tuū
dīne: et omnes reges terre glo
riam tuam.
Quia edificauit dīns syon: et
videbit in gloria sua.
Resperit i orationē humiliū:
et nō spreuit precem eoꝝ.
Scribant hec in generatione
altera: et populus qui creabi
tur laudabit dominū.
Quia p̄spexit de ercelso san
cto suo: dominus de celo in
terram asperit.
Ut audiret gemit⁹ compedi
torū: ut solueret filios inter
emptorum.
Ut annūcient in syon nomē
dīni: et laudē eius in bierusalē
In cūeniēdo populos i vnū
et reges ut seruant dīo.
Respondit ei in via virtutis
sue: paucitatem dīerū meorū
nuncia mīhi.
De reuoces me i dimidio dīe
rum meorū: in generatione et
generationē anni tui.
Initio tu dīne terraz fūdasti:
et opera manū tuaꝝ sūt celi.
Ip̄si peribūt tu autem pma
nes: et omnes sicut vestimen

tum veterascent.

Et sicut operto*riū* mutabis
eos et mutabunt*ur*: tu autē idē
ipse es: *et* anni tui nō deficiēt
Ehilij seruorum tuorū habita-
bunt: *et* semen eorū in seculuz
diriget. **et nō dicitur** Gloria
patri. **Quo dicto stans ante**
ipsa; crucem deposita mitra
dicit.

Oremus.

Domine Iesu Christe: qui cor-
pus humanū de terra p
angelica reparatiōe formasti
in te pro redēptione assūmp-
sistī: in terrā pro conditione
carnis resoluīs: et de terra p
imortalitate resuscitas: hanc
terrā quesumus ad vsum se-
pulture de benedictiōe tui se-
pulti corporis cōsecrare dig-
nare: *et* in baptismate tibi cō-
sepultos i natura carnis hic
sepeliēdos: sub spe tue resur-
rectionis: in tue redēptionis
misericordia requiescere con-
cede: qui ventur*es* iudicare
viuos *et* mortuos: *et* seculū p
ignem. Rx. Amen. **T**um thuri-
ficat ipsam crucē *et* figit in ei*us*
sumitate vnam de tribus cā-
delis ardētib*us*: *et* alias duas
in duob*us* brachijs eiusdē cru-
cis: et accepta mitra reuertit*ur*
ad crucem media*z* aspergēdo
semp per cimiterium aquam
benedictam dicendo cum mi-
nistris sequentes.

ps.

De profundis clamaui ad
te domine: domine exau-
di vocem meam.

Riant aures tue intendētes:
in vocē dēp̄cationis mee.

Si iniquitates obseruaueris
dñe: dñe quis sustinebit.

Quia apud te preparitatio est: *et*
propter legē tuā sustinuit te dñe.

Sustinuit aia mea in verbo
ei*us*: sperauit aia mea in dño.

Ac custodia matutia usq*ue* ad
noctē: speret israel in dño.

Quia apud dñi misericordia:
et copiosa apud eū redēptio.

Et ipse redimet israel: ex om-
nibus iniquitatib*us* eius. **T**nō
dicit*ur* Gloria pri. **E**lius ps.

Domine exaudi orationē
meā aurib*us* percipe obse-
cratōne meā in veritate tua:
exaudi me in tua iusticia.

Et nō intres in iudiciū cum
seruo tuo dñe: q*uod* nō iustifica-
bit*ur* i cōspectu tuo oīs viuēs.

Quia prosecut*us* est inimic*us* aia
meā: būliauit i tra vitā meā.

Qollocauit me i obscuris si-
cut mortuos seculi: *et* anxiat*us*
est sup me spirit*us* meus in me
turbatū est cor meum.

Memo*r* fui dierū antiquorū
meditat*us* sum in omnib*us* ope-
ribus tuis: in factis manuu*z*
tuarū meditabar.

Expādi man*us* meas ad te aia
mea: sicut terra sine a*q* tibi.

Velociter et audi me dñe: qz
defecit spiritus meus.
Nō auertas facié tuā a me: z
sīlis ero descēdentibz in lacū
Auditā fac mībi mane misē-
ricordiā tuā: qz ī te speraui.
Notā fac mībi viā in qābulē
qz ad te leuaui aīam meā.
Eripe me de inimicis meis
dñe ad te z fugi: doce me facē
volūtatiē tuā: qz de? me? es tu
Spīrit? tu? bon? deducet me ī
terrā rectā: ppter nomen tuū
dñe viuificab me ī eqtate tua
Educes de tribulatiōe aīam
meā: z in misericordia tua dīs
perdes oēs inimicos meos.
Et pdes oēs q tribulat aīaz
meā: qm ego seru? tuus sum.
Et nō dicit̄ Gloria p̄i. Quib?
finitis pontifer stans ante
ipsam crucē mediaz deposita
mitra dicit̄. **Oremus.**
Addesto qsumus dñe deus
obsequijs nostris: in no-
mine tuo hūc locum vīstan-
tibus: nostre fragilitatis mi-
nisterio. z sicut benedixisti p
manus seruorū tuorū Abra-
be. Isaac z Jacob terrā sepul-
ture sue peregrinationis. Ita
quesum? domine bene **+ dice**
re: cōse **+** crare: z sancti **+** fi-
care digneris hoc cimiteriuz:
recio vnigeniti filij tui do-
mini nostri Jesu xp̄i sanguis
typice comparatū: ad nostre

peregrinatiōis corpora qui-
escenda: donec per eundē do-
minū nostrū J̄esum xp̄m de-
puluere ad gloriaz dones re-
surgenda: qui tecum viuit et
regnat ī vnitate spirit? sancti
deus. **Deinde mediocri voce**
extensis manib? ante pectus
Dicit prefationem.

Per omnia secula seculoꝝ. **R.**

Amē. **S.** **D**ñs vobiscū. **R.** **E**t

cū spiritu tuo. S. **S**ursū co-

dā. R. **H**abem? ad dominū.

S. **E**ras agam? domino deo

n̄o. R. **D**ignū et iustū est.

Uere dignū et iustū est equū
 et salutare. Nos tibi semper
 ubiq; grās agere. Domine
 sancte pater oīpotens eterne
 deus. p xp̄m dominū n̄m.
 Qui es dīes etern?. Lux inde
 ficiēs. claritas sempiterna.
 Qui sic sequaces suos in lucē

p̄cipit ambulare: vt noctis
 eterne valeāt caliginē euade
 re. et ad lucis patriā feliciter
 puenire. Qui p̄ humanitatē
 assūptā Lazarū fleuit. p̄ di-
 uinitatis potentia vite reddi-
 dit. atq; būanū gen? quadri-
 fida peccatoꝝ mole obrutū

ad vitā reduxit. p̄ quē te dñe
suppliciter dep̄camur. q̄ten?
q̄ in hoc sepelient poliadro
in nouissimo cū tube p̄stre/
perint angelorū. a peccatorū
nerib⁹ absoluti. et eterne feli-
citat̄ reddit̄. et sc̄toꝝ cetib⁹
cōnumerati. te q̄ es vita eter-

na benignū et misericordē iue
niāt. vt te auctorē vite exultā
tes. cū oībus sc̄tis collaudēt
Quod sequit̄ dicit plane legē
do ita tamen q̄ a circuastan-
tibus audiatur. per dñm no-
strum Iesum xp̄m filiū tuum
qui tecū viuit et regnat in vni-
tate spiritus sancti deus: per
oīa secula seculoꝝ. Rx. Amen.
Tum thurificat crucem ipsā
et figit in sumitate eius vnaꝝ
de tribus cādelis ardentib⁹.
et alias duas in duobus bra-
chiis eiusdem crucis. quo fa-
cto stans versus ipsam crucē
dicit. Orem⁹. et ministri. Fle-
ctamus genua: Leuate.
Domine sancte pater om-
nipotens eterne de⁹: bo-
norū omnīū sanctificator⁹: et i-
meli⁹ reformatoꝝ: a quo et per
quē oīs bñdictio de celis de-
scēdit i terris: bñ dicere di-
gnare locū istū: vt sit polian-
drū seu cimiteriū: dulcis re-

quies et pausatio mortuorum: quorum aie quarum corpora hic se pulsa vel sepelienda sunt: iocundi tatis tue dulcedine potian: sintque interim in superna hierusalē gaudentes et letantes: donec in magni iudicij die de sepulchris propria corpora recipiant: et sic venienti domino ad iudicandum obuiam cum fructu bone operationis occurrant per dominū tecum. **R.** Amen.
Nis pactis pontifex solemniter benedicit populo dicens.
Sit nōmē domini benedictū tecum.
Deinde intrat ecclesiā: et si velit parat se ad missam: si vero celebrare noluerit: facit per aliquem sacerdotē solēniter celebrari. **Missa dicitur de die:** et cū oratione diei dicitur sub uno per dominū sequēs oratio.
Deus cuius misericordiae anime fidelium requiescant: huic cimiterio quesumus angelum tuum sanctum deputa custodem: et quorum quarumque corpora hic sepeluntur: animas eorum ab omnibus absolve vinculis delictorum: ut in te semper cum sanctis tuis sine fine letent. per dominū tecum. **Cum secreta diei dicitur sub uno per dominū sequens secreta.**
Munera domine oblata sacrificia: et qui te ipsum in se pulchro ponisti: et exē-

plum resurgentē fidelib⁹ tuis largiri dignatus es: da quod fidelium tuorum animab⁹ hic in te quiescentib⁹ veniā peccatorū ut hec salutaris hostia: sit remedium et requies animarum eorum et corporum. per dominū tecum. **E**um postcom⁹ diei dicitur sub uno per dominū sequēs postcom⁹.

Munerib⁹ sacrī satiati quod sumus domine deus noster: ut plebs tua que in futuro a morte corporis resurrectura creditur: te miserante a morte anime resurgere mereatur. per dominū nřm tecum.

Concilium ecclesie et cimiterij reconciliatione.

Ecclēsie et Cimiterij reconciliatio omni die fieri potest. **C**est tamen notandum quod ubi cimiterium est ecclesie consacratae coniunctū: dicunt quidam quod una et eadem est consecratio Ecclesie et Cimiterij. Nam circuitus extra ecclesias et aspersiones que fiunt in consecratione ecclesie loco benedictionis cimiterij habentur et propterea alia benedictio necclaria non est: prout etiam superdictum est. Unde cum una et eadem sit virtusque consecratio et imunitas altero eorum violato vel polluto: virtusque exercitū: prohibetur: violatum seu

pollutū esse censem̄: quia vni-
tas diuisionem non capit. et
ideo vna & eadē debet esse for-
ma recōciliationis utriusqz:
quoniā par est ius ligandi et
soluendi: & vnuū quodqz suo
genere solui debet quo liga-
tum est. Idem dicendū est in
ecclesia nō cōsecrata: cū eius
& cimiterij ei coherentis: vna
et eadez īmunitas habeat. In
plerisqz locis usus interpre-
ta: vt ecclesia violata vel pol-
luta: cimiteriu: illi coherentis
violatū vel pollutuz esse iux-
ta p̄missa intelligatur: sed nō
econuerso: cū ecclesia et eius
cōsecratio dignior sit & prin-
cipalis. Alicubi vero ecclesia
violata vel pollutua: cimiteriu
violatū vel pollutuz minime
reputatur. In reconciliatiōe
itaqz ecclesie simul et cimite-
rij hoc modo procedit. ¶ In
primis in mane diei qua recō-
ciliatio fieri debet. parat fal-
distorū super tapeten in me-
dio cimiterij: & altare ecclesie
omnino nudat. parant̄ etiāz
duo vasa cu: aqua. vnu in ci-
miterio: et aliud in ecclesia in
psbyterio: & ibidē vnu vas vi-
ni. Vas cū sale. Vas cū cineri-
bus et aspersorium de herba
Isopi factuz. prouidet̄ etiam
ecclia possit libere circuiri.
Si vero ecclesia tantuz sit re-

conciliāda: paratur faldisto-
rium super tapeten ante por-
tam principalez ecclesie: & ibi
dem vas cum aqua & asperso-
rium de herba Isopi factū: ac
alia in ecclesia que supra sunt
ordinata. Quibus omnibus
sic paratis pontifex in sacri-
stia vel alio condecenti loco
ornatus Amictu: alba: cingu-
lo: stola: pluviali albo: mitra
simplici: et baculo pastorali
procedit ad cimiteriu: si est re-
conciliandū: als ante portaz
principalem ecclesie: vbi stās
iurta faldistorium sibi para-
tum benedicit aquā ibidez in
vase positā simpliciter cū sa-
le: prius habet sup̄ i bñdictiōe
et i positiōe primarij lapidis
pro ecclesia edificāda. Aqua
igis benedicta p̄tifex sine mi-
tra īchoat scola p̄sequente aña:

Hisperges me domine isopo
et mūdabor: laua bis me
et super nūuem de al-

babor. Euouae. ps.

Miserere mei deus: sum mag-
nam misericordiam tuam.
totus dicit cum Gloria patri. et
Sicut erat Quo finito anno re-
petit. Interim dum anno et psal-
mus dicunt p[ro]tifer accepta
mitra aspergit cum ipsa aqua in
circitu de foris ecclesiam et ci-
miterium simul: aspergendo
aquam alternatim: nunc ad mu-
rum ecclesie: nunc ad terram ci-
miterij: et specialiter loca con-
tamiata: quo facto redies ad
locum ubi aquam benedit ita
deposita mitra dicit. Oremus.

Omnipotens et misericors
deus qui sacerdotibus
tuis tantam pre ceteris gratias
contulisti: ut quicquid in tuo
noe digne perfecteq[ue] ab eis
agitur: a te fieri credam: quesu-
mus imensam clementiam tuam:
ut quod modo visitaturi su-
mus visites: et quicquid bene-
dicturi sumus bene dicas.
sitque ad nostre humilitate introitum: sanctoru[m] tuorum meri-
tis fuga demonum: et angeli pa-
cis ingressus. per christum dominum
noscum. Rx. Amen. Deinde
iterum dicit. Oremus. et mini-
stri. Flectamus genua: Leuate.

Auffer a nobis domine cunctas
iniquitates nostras: ut
ad loca tuo sancto nomini pu-
rificada: puris mereamur mente
tibus accedere. per christum do-
minum nostrum. Rx. Amen. Et si
ecclesia reconciliat sine cimi-
terio obmittit seques oratio.
Si vero ecclesia simul cum ci-
miterio reconciliat: pontifex
finita procedere mor dicit. Oremus.
et ministri. Flectamus
genua: Leuate.

Domine pie qui agrum fi-
guli:recio sanguinis tui
in sepulturam peregrinorum
coparari voluisti: quesumus
dignanter reminiscere clemen-
tissimi huius mysterij tui. Tu
es enim domine filius no-
ster. tu quietus nostre ager. tu
agri huius es precium. tu de-
disti etiam et suscepisti. tu de-
recio et in precio tui vivifici
sanguinis nos quiescere feci-
sti et donasti. tu ergo domine
qui es offensionis nostre cle-
mentissimus indultor. expecta-
tissimus iudicator. iudicii tui
superhabundatissimus miserator
iudiciorum tue iuste severitatis
abscondes. post miserationem
tue pie redemptionis. adesto
et auditor et effector nostre re-
conciliationis. hocque cimite-
rium mausoleum peregrino-
rum tuoque celestis patrie inco-

latu; et pectantiū: benignus
purifica et recōcilia: et hic tu-
mulatoꝝ et tumulandoꝝ cor-
pora: de potētia et pietate tue
resurrectionis: ad gloria; in-
corruptionis: nō damnans:
sed glorificans: resuscita: qui
vēturus es iudicare viuos et
mortuos et seculū p ignē. Rx.
Amen. Postea cantor incipit
Letaniā et pōtifer accepta mi-
tra ingredit ecclesia; cū clero
cantando eaz: accedit ante al-
tare maius corā quo paraēt ei
faldistoriu; sup qd pontifer
pcumbit. Cūq; dictū fuerit.
Ut obsequiu; seruitutis no-
stre tibi ratiōabile facias. Te
rogamus audi nos. Pōtifer
surgit de accubitu et baculu;
pastoralem in sinistra tenēs:
pducit signū crucis sup alta-
re: ecclesia et cimiteriu dicēs.
Ut banc ecclesiam et altare
hoc ac cimiteriu purga-
re et recon + ciliare digneris
Rx. Te rogam? audi nos. Se-
cundo dicit.
Ut banc ecclesiā et altare hoc
ac cimiteriu purgare: recō- +
ciliare et sancti + ficare digne-
ris. Rx. Te rogam? audi nos.
Tertio dicit.
Ut banc ecclesiā et altare hoc
ac cimiterium purgare recon
+ ciliare: sancti + ficare et cō-
se + crare digneris. Rx. Te ro-

gamus audi nos. Si autē ci-
miteriu nō sit pollutum et sic
neq; reconciliandum: nō sit
de cimiterio mētio. Quibus
dictis iteru; sup faldistorio
accumbit cantore Letaniā re-
sumente et pficiente. qua fini-
ta pontifer surgit et deposita
mitra stans versus ad dictū
altare dicit. Oremus. et mini-
stri. Flectam? genua: Leuate.
Deus qui peccati veteris
hereditariā mortem: in
qua posteritat genus omne
successerat: xp̄i filij tui domi-
ni nostri passiōe soluisti: da
propitiūs ut cōformes eidez
effecti: sicut imaginez terreni
parētis nature necessitate ge-
rimus: ita imaginem celestis
gratiae sanctificatione por-
tamus per virtutez xp̄i filij tui
domini nostri: qui tecū vivit
et regnat in vnitate spirit? san-
cti deus per omnia secula se-
culorū. Rx. Amen. Deinde pō-
tifer genuflectit aī faldisto-
rium predictum: et sine mitra
cantando dicit prius etiā ba-
bet sup in ecclesie dedicatiōe.
Deus in adiutorium meū in-
tende. Tum surgit pontifer
et chorus respondet.
Omīne ad adiuuandu; me
festina. Tunc pontifer stans
sine mitra dicit.
Gloria p̄i et filio et spiritui

sancto. **Eborus respondet.**
Sicut erat i principio et nūc
 et semp et in secula seculorum
 amē. **absq; Alleluia.** **I**dem fit
 eisdē modo et loco scđo et ter-
 rō: voce semp altius eleuata
 Quib? dictis pontifex stans
 in eodem loco accepta mitra
 benedicit aliam aquā ibidem
 in presbyterio in aliquo vase
 paratam cum sale cinere et vi-
 no incipiens absolute.
Exorcizo te creatura salis et c.
 p̄t habet supra i dedicatiōe
 ecclesie in secūde aque benedī-
 ciōe et in uās vsq; ad oīonē.
Omnipotēs sempiterne de?
 creator et cōseruator humani
 generis et c. **inclusiue.** **Q**ua di-
 cta p̄tifer inchoat scola pse-
 quente antiphonā.

Exurgat de us et dissipetur
 inimici ei?: et fugiat q oderūt
 eum a facie eius. Euouae.
In ecclesijs benedici. **ps.**
Te deo domino: de fonti-

bus israel. **R**epetitur aña.
Ibi beniamin adolescentul?
 in mētis excessu. **A**ña repetit̄
Principes iuda duces eorū:
 p̄cip̄es zabolon et p̄incip̄es
 neptalim. **R**epetit̄ aña.
Manda deus virtuti tue: cō-
 firma hoc deus qđ operatus
 es in nobis. **A**ña repetit̄.
Atemplo sancto tuo in bie-
 rusale: tibi offerent reges mu-
 nera. **R**epetit̄ aña.
Increpa feras arundinis cō-
 gregatio taurorum in vaccis
 populořū: ut excludant eos
 qui probati sunt argēto. **A**n-
 tipbona repetit̄.
Dissipa gentes que bella vo-
 lunt: veniēt legati ex egypto:
 ethiopia p̄ueniet manus eius
 deo. **R**epetit̄ aña.
Regna terre cātate deo: psal-
 lite domino. **A**ña repetit̄.
Psalite deo q ascēdit sup ce-
 lū celī: ad orientē. **R**epetit̄ aña.
Ecce dabit voci sue vocē vir-
 tutis: date gloriāz deo israel:
 magnificētia eius et veritas
 eius in nubibus. **A**ña repetit̄.
Mirabilis de? in sanctis suis
 deus israel ipse dabit virtutē
 et fortitudinē plebi sue: bene-
 dictus deus. **t nō dicit̄** Glo-
 rīa p̄i. **sed aña repetit̄.** In-
 tērim dum aña et psalm̄ p̄dicti
 dicūt̄. p̄tifer accepta mitra
 circuit ter ecclesiā itrinsecus.

aspergendo in primo circui-
tu parietes i superiori parte.
In secundo autem in inferiori
parte earum. In tertio vero pa-
uimentum ecclesie. aspergit etiam
specialiter loca contaminata
quando ecclesia principaliter est
polluta vel violata. Quo fa-
cto pontifex stans in presbiterio
cum mitra versus ad altare
Deum indultorum (dicit.
criminum: deum sordium
mudatorum. deum qui correptum
peccatis originalibus mundum
aduentus sui nitore purifica-
uit: fratres charissimi suppli-
ces depcemur: ut contra dia-
boli furentis insidias nobis
fortis pugnatorum assistat: ut
siquid eius virosa calliditate
quotidianis insectationibus
maculatum in loco isto corru-
ptumque fuerit: efficiatur celesti
miseratione purgatum: atque in
priorum statum i integrum restitu-
tum quod fuerat diabolica frau-
de pollutum. quod sicut illius est
solidum perfectumque quassare
ita auctoris et creatoris nostri est
lapsa restituere: nutantia sta-
bilire: et corrupta purgare: que
cum deo patre et spiritu san-
cto vivit et regnat deus. De
inde deposita mitra mediocri
voce extensis manibus ante
pectus dicit prefationem.

Per omnia secula seculo. Rx.

Amen. O Domine vobiscum. Rx. Et

cum spiritu tuo. Rx. Sursum cor-

da. Rx. Habeamus ad dominum.

R. Gratias agamus domino deo

novo. Rx. Dignus et iustus est.

Uere dignus et iustus est equus

et salutare. Nos tibi semper

יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 ubiqz gratias agere. domine
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן וְבוֹן
 sancte pater omnipotens eterne
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן וְבוֹן וְבוֹן
 deus. cui? imesa bonitas ut
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן וְבוֹן
 nō habuit principiu. ita neqz
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 terminu habet. qui diuina na
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן וְבוֹן
 turaliqz pietate plen? eligis
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן וְבוֹן
 in nobis magis restituere p/
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן וְבוֹן
 dita qz pcutere peritura. Et

יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 siqd aut negligētia polluit.
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 aut ira cōmittit. aut stimulat
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 ebrietas. aut libido subuer-
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 tit. hoc domine clemēti pa-
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 tiētia sustines. ut ante p gra-
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 tiā purifices. qz pcutias per-
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 furore. et operis tui puidus
 יְהִי וָבוֹן וְבוֹן
 plasmator. eligis poti? erige-

re iacentia. q̄s punire dānan
da. Te domine supplices de-
precamur. ut huius tabernacu-
li receptaculus placat? aspi-
cias. et altare tuū qd̄ īsectan-
tis ē inimici fraude pollutū.
per infusiones gratie celestis
purifices. purificatū posside

as. possessūq; ne deinceps ali-
qua labe sozdescat custodias
Absint in posterū oēs negtie
spirituales. et pcul eliminent
extinguant antiqui serpētis
machinamentū et īuidia. et
cū omnib; fraudib; suis dia-
boli turma. pcul pellat. Effe-

rat secū maculā quā ingessit.
 7 perbēnib? qñiq̄ supplicijs
 deputandus. operū suoꝝ se-
 mina secū colligat peritura.
 Aibil hic i posterū noceat p-
 teritic̄ cōtagij. Aibil sit
 qđ remaneat inimici fraude
 pollutū. qñ qđē spūs tui est

infusiōe purgatū. Resurgat
 ecclesie tue pura simplicitas
 7 cādoꝝ īnocētie hacten? ma-
 culat? dū receperit gratiā re-
 surgat ad gloriā: vt populo-
 rū hic turba cōuenīs. dū peti-
 tiōis īgerit votavotoꝝ suoꝝ
 sentiat se obtinuisse suffragia

Qd sequit dicit plane legen-
do ita tñ q a circustrib? au-
diri possit. Per dominum nřm
Jesum xp̄m filiuž tuū: qui te-
cum vivit et regnat in unitate
spirit? sancti deus per oia se-
cula seculorum. **R.** Amen. **post**
bec pōtifer accepta mitra as-
cendit ad altare et ibi inchoat
scola psequente antiphonā.

Introibo ad altare dei: ad
deum qui letificat iuuētutē
meam. Euouae. **ps.**

Iudica me deus et discerne
causam meaz de gente nō
sancta: ab homine iniquo et do-
loso erue me.

Qui a tu es deus fortitudo
mea quare me repulisti et qre
tristis incedo: dum affligit me
inimicus.

Emitte lucem tuā et veritatē
tuā: ipsa me deduxerūt et ad-
duxerūt ī monte sanctū tuū:
et in tabernacula tua.

At introibo ad altare dei: ad

deū q letificat iuuētutē meā.
Aōfitebor tibi ī cythara de?
deus me? quare tristis es aia
mea: et quare cōturbas me.
Spera in deo qm̄ adhuc cōfi-
tebo illi: salutare vult? mei et
deus meus. **E**t nō dicit glo-
ria patri. sed aia repetit. qua
reperita pōtifer deposita mi-
tra dicit. Oremus. et ministri
flectamus genua: Leuate.
Deus qui ī oī loco domi-
nationis tue clemēs ac
benign? purificato? assistis:
eraudi nos quesum? et ccede:
vt in posterū iuviabilis hu-
ius loci pmaneat cōsecratio:
et beneficia tui munera vni-
uersitas sc̄tē ecclesie que sup-
plicat pcipere mereat. p xp̄m
dñm nostrū. **R.** Amen. **Dein-**
de stans ibidez inchoat scola
prosequente antiphonā.

Aōfirma hoc de? qd ope-
ratus es in nobis: a te-
plo sancto tuo qd est in bie-
rusalem. **psalmus.**

Exurgat deus et dissipen-
tur inimici ei?: et fugiat
qui oderūt eum a facie eius.
Tdic totus cū gloria p̄i. et
Sicut erat. put habet sup cū
aia pdicta in fine benedictio-
nis Abbatis. Inceptra aia pō-
tifer accipit mitrā stans cum
ea in dicto loco usq; ad fines
ps. quo dicto pontifer depo-

sita mitra stans adhuc ibidē dicit.

Oremus.

Deus qui ecclesiaz tuā de omnibꝫ mūdi finibꝫ co-gregatā: per tui lateris admirabile sacramentuz: cunctarū gentiū matrē esse dixisti: quā etiā populoꝫ varietate depictam: sanctoꝫ martyrū meritis decorasti: purificare & re-cōciliare digneris hāc oratio nis domū: & renoua in ea tue sanctificatiōis gratiā: & diuini tui muneric ipartire largitatem: te etiā quesumꝫ dñe: vt sanctoꝫ tuonꝫ opitulāte suffragio: hoc mūdare & purificare digneris altare: qđ eoꝫ exornat reliquijs: & pia super illud offerentiū vota suscipias: atqꝫ hic postulatā tue miseriōis habūdantiā largiaris: qui viuīs & regnas deus p oīa secula seculoꝫ. **R.** Amē

Zum pontifex benedicit po-
pulo solemniter dicens.

Sit nomē dñi benedictū &c.
Deinde si velit parat se ad ce-
lebrandum missam. Sed si ce-
lebrare noluerit: facit per ali-
quem sacerdotē solēniter mis-
sam celebrari. **I**ntroitus.

Dum sanctificatus fuero in

vo bis cōgregabo vos de

diuersis ter ris et effū-

dam sup vos aquā mundaz

et mūdabimini ab omnibꝫ

inquinamētis ve stris. & da

bo vobis sp̄iritū no uū.

Benedicā dominū in omni

tēpore: semp laus eiꝫ in ore

 meo. Gloria patri. **Oratio.**

Deus qui dixisti: domus
mea dom? oratiōis vo-
cabit. domū istam infidelius
spurcijs cōtaminatā: mun-
dare et sanctificare digneris:
et omniū preces et vota hoc i
loco ad te clamantiū clemen-
ter et audias et benigne susci-
pias. per dominū r̄c. **Lectio**
libri Apocalypsis beati Jobā
nis Apostoli.

In dieb? illis. Venit ange-
lus et locut? est meuz dī-
cens. Veni ostendā tibi spon-
sam agni: et sustulit me ī spiri-
tu in montē magnū et altū: et
ostendit mibi ciuitatē sanctā
Hierusalē: descendē de ce-
lo: habentē claritatē dei: et lu-
men ei? simile lapide p̄cioso:
tāq; lapidis iaspidis: et sicut
cristalluz: et habebat murum
magnū et altum: habentē por-
tas duodecim: et in portis an-
gelos duodecim: et noīa scrip-
ta: que sūt noīa duodecim tri-
buū filiorū Israēl: ab oriente
porte tres: et ab austro porte
tres. et murū ciuitatis haben-
tem fundamēta duodecim: et
in ipsis. xij. noīa apostolorū
et agni: et qui loquebat̄ meū:

habebat mensurā arundineā
auream: ut metiret ciuitatē: et
portas eius: et murum. et ciui-
tas in quadro posita est: et lō-
gitudo eius tanta est: quāta
est latitudo: et altitudo: et mē-
sus est ciuitatē de arūdine: p̄
stadij. xij. milia. longitudo
et latitudo et altitudo eius eō-
lia sunt: et mensus est muros
eius. Centū quadragintaqua-
tuor cubitoꝝ: mēsurabomi-
nis que est angeli. et erat stru-
ctura muri ei? ex lapide iaspide.
Ipsa vo ciuitas auro mū-
do simile vitro mūdo. Fūda-
menta muri ciuitatis oī lapi-
de p̄cioso ornata. Fundamē-
tum primum Jaspis. Secun-
dum Saphirus. Tertiū Cal-
cidonius. Quartū Smarag-
dus. Quintuꝝ sardoni?. Sex-
tum sardius. Septimū criso-
litus. Octauū berill?. Nonuꝝ
topazi?. Decimū crisopassus
Undecimū iacinct?. Duode-
cimū ametist?. Et duodecim
porte. xij. margarite sunt per
singulas: et singule porte erāt
ex singulis margaritis. et pla-
teae ciuitatis auro mūdo tāq;
vitrū lucidū: et templū nō
vidi ī ea. Dominus enī deus
omnipotēs templū illius est
et agnus. Hec ciuitas nō eget
sole neq; luna ut luceant ī ea:
nam claritas dei illuminat eā

7 lucerna ei⁹ est agnus: 7 am-
bulabunt gentes super lumē
eius: 7 reges terre afferēt glo-
riam suam 7 honorem in illā:
7 porte eius nō claudentur p-
diem. Non enim nō erit in ea.
7 afferent gloriam et honores
gentiū in illam. Nō introibit
in eam aliquid coinquatus
et faciens abominationem
7 mendacium: nisi qui scripti
sunt in libro vite 7 agni.

Graduale.

Locus i stea deo fa ctus
est inextimabi le sacra
men tū 7 irrephensibilis
est.   **D**eus cui a stat
angeloꝝ chorus exau-

di pre ces seruo rū tuo.
rum.   **A**l le luia.

Adorabo ad téplū sanctu⁹
tu um et confiteboz no-
mini tu o. **A**lle lu ia.

Be ne fūda ta est do-
mus domini supra fir mā
pe tram.

Secundū Lucam.

Tn illo tempore: Egressus
Iesus pābulabat hīri
co: et ecce vir nomine zacheus
et hic erat princeps publica
norum et ipse diues: et quere
bat videre Iesum quis esset: et
non poterat perturba: quia sta
tura pusillus erat. Et precur
rens ascendit in arborēm Si
chomorū: ut videret illuz: quia
inde erat transiturus. et cū ve
nisset ad locuz: suspiciens Je
sus vidit illum: et dixit ad eū:
zachee festinans descendē: quia
hodie ī domo tua oportet me
manere. Et festinans descen
dit: etcepit illum gaudens.
Et cum videret omnes mur
murabant dicentes: quod ad ho
minem peccatorem diuertis
set. Stans autem zacheus di
xit ad Iesum. Ecce dimidium
bonorum meorū do pauperi
bus: et siquid aliquę defrau
dauī reddo quadrupluz. Ait
Iesus ad eum: quia hodie sa
lus huic domui facta ē: eo quod
et ipse filius sit Abrahe. venit
enim filius hominis querere
et saluū facere quod perierat.

Offertorium.

Dominē de us in simpli

cita te recordis me i letus
ob tuli vniuer sa et po pu
lium tuū qui repertus est vi
dicū ingenti gau di o de
us is rachel custodi bāc
volūtatem domie de us

Hec hostia que **Secreta.**
sumus domine: et locum
istum ab omnibꝫ imunditijs
erpurget: et supplicatiōes no
stras semp et ubiqꝫ reddat ti
bi acceptas. per dominū et
Comunio.

eucodzobgnd

per dominū nostrū tc.

De reconciliatione cimite-
rij per se sine Ecclesie reconci-
liatione.

Cando cimiteriu[m] benedictum viola-
 tum seu pollutum
 separatū sit ab eccl[esi]a:
 et p[ro]p[ter]ea cimiterio vio-
 lato seu polluto ecclesia ipsa
 nō habeatur pro violata vel
 polluta. reconciliatio cimite-
 rij fieri poterit quocunq[ue] die
 hoc ordine. In mane diei qua
 recōciliatio fieri debet. pa-
 ran[t] in medio cimiterij faldī
 storium pro pontifice: et vas
 aque mūde bñdicende: et vas
 salis. Deinde hora cōuenienti
 p[ot]ifex indutus in sacristia
 aut alio cōuenienti loco. Ami-
 ctu:alba:cingulo:stola:plu-
 uiali albi coloris et mitra sim-
 pli: baculum pastoralem in
 manu tenens: accedit ad me-
 diū cimiterij: ubi supra faldī
 storium ornatus p[re]cubit: et can-
 tores ibidem incipiunt et p[re]-
 quunt Letanias. quā require
 supra in ordinatiōe Subdia-
 coni. in qua cū dictū fuerit.
Ut obsequiu[m] servitutis no-
 stre tibi ratiōabile facias. Te
 rogamus audi nos. P[ot]ifex
 surgit cū mitra: et baculu pa-
 storalem in manu sinistra te-
 nēs: p[ro]ducit signu[m] crucis su-

per cimiterium dicens.

Ut hoc cimiteriu[m] reconciliare digneris. Rx. Te rogamus audi nos. Eccl[esiast]o dicit
Ut hoc cimiteriu[m] reconciliare et sancti + ficare digne[r]is. Rx. Te rogamus audi nos.
Tertio dicit.

Ut hoc cimiteriu[m] reconciliare: sancti + ficare: et cosecrare digneris. Rx. Te ro. audi nos. Quib[us] dictis p[ri]otifex iteru sup faldistoriu[m] pcubit catoreb[us] Letaniā pficientib[us]. q[uod] finita surgit p[ri]otifex ab accubitu et benedicit ibi aquā sim pliciter. p[ro]ut habet sup in b[ea]tificatione et i[nt]positiōe primarij lapidis p[re]ecclesia edificāda. Quo facto pontifex in eodez loco stans sine mitra īchoat scola p[re]sequente antiphonā.

baboz. Euouae. ps.

Miserere mei de[us]: fm mag nam misericordia[rum] tuā. Et dicit tot[us] sine Gloria p[ri]i. Incep[ta] aña pontifex mitra[rum] accipit: et dum aña et ps. pdicti dicunt[ur]: circuit totu[rum] cimiteriu[m]: incipiens ad ei[us] dextrā: aspergens semp vbiq[ue] aquaz benedictācū aspersorio: et potissime ī loco vbi pollutio vlt violatio cōmissa est. Quo p[ro]acto redit ad locum vbi Letania dicta fuit. Finito ps. pdicto: et cimiterio vndiq[ue] asperso pontifex stans ante faldistoriu[m] suū deposita mitra dicit. Oremus. et ministri. Flectamus genua: Leuate.

Omnipotēs et misericors de[us]: qui sacerdotib[us] tuis tantā p[re]ceteris gratiā cōtulisti: ut quicqd in tuo nomine digne p[er]fecteq[ue] ab eis agitur: a te fieri credat: q[ui]s īmensam clementiā tuā: ut quicqd modo visitaturi sum[us] visites: et quicqd benedicturi sum[us] b[ea]ticas: sitq[ue] ad nostre humili tatis introitū: sanctoꝝ tuoꝝ meritis fuga demonū: et angelī pacis īgressus. per xp̄m dominū nostrum. Rx. Amen.

Asperges me domine isopo

et mūdabo[re]z: laua bis me

et super niuem de al-

Alia oīo. Orem? ministri di-
cunt. Flectam? genua Leuate
Aufer a nobis quesumus
dñe cūctas iniqtates no-
stras: ut ad sancta sanctorū pu-
ris mereamur mētib? introi-
re. per xp̄m dñm nostrū. Rx.
Amen. **Alia oratio.** Oremus.
ministri dicunt. Flectam? ge-
nua: Leuate.

Domine pie qui agrum fi-
guli p̄cio sanguinis tui
in sepulturā peregrinorū cō-
parari voluisti: quesum? dig-
nanter reminiscere clementis-
simi huius mysterij tui. tu es
enī dñe figul? noster. tu quie-
tis nostre ager. tu agri huius
es preciū. tu dedisti etiā t sus-
cepisti. tu de p̄cio t in precio
tui viuifici sanguis nos qui-
escere fecisti t donasti. tu er-
go dñe qui es offensiōis no-
stre clemētissimus indultor:
expectatissimus iudicatoꝝ. iu-
dicij tui superabundantissi-
mus miseratoꝝ. iudicium tue
iuste seueritatis abscondens
post miserationem tue pier-
demptiōis adesto exauditoꝝ
t effectoꝝ nostre recōciliatio-
nis. bocqz cimiteriū mausole-
lum peregrinorū tuorū. cele-
stis patrie incolatū expectan-
tium. benignus purifica t re-
concilia: t hic tumulatoꝝ et
tumulandoꝝ corpora. de po-

tētia t pietate tue resurrectio-
nis. ad gloriam incorruptio-
nis nō damnans sed glorifi-
cans resuscita. Qui vēturus
es iudicare viuos t mortuos
t seculum per ignē. Rx. Amen
His dictis pontifex stans in
loco predicto dat benedictio-
nem solemnē populo dicens
Sit nomen domini benedi-
ctum tc. Tum redit ad sacri-
stiam aut alium locuz in quo
paramenta accipit: ubi depo-
sitis sacr' vestib? vadit i pace

**C De patene t Cali-
cis consecratione.**

Ontifer ad cōsecre-
tionem Calicis: vel
cuiuslibet indumenti
t seu ornamenti ec-
clesiastici procedere volens.
Debet semp orarium siue sto-
lam circa colluz babere: t mi-
tram tenere poterit ubi cōue-
nit. Quandocūqz enī episco-
palia agit: episcopalib? nō sa-
cerdotalibus debet esse pa-
ramentis ornatus. omnium
quoqz mobiliū benedictiōes
huiusmodi possunt fieri ubi
pōtifici placuerit: t omni die
In patene īgit consecratione
pro qua paranduz est sanctū
chrisma t vas aque benedicte
cum aspersorio pōtifer stās
cum mitra dicit.

Benedictio Patene. **v.**

Ad iutoriū nřm ī noīe dñi **R**
Qui fecit celum ē terram.

Oremus fratres dilectissi
mi: vt diuine gratie bñ
dictio consecret ē sanctificet
hanc patenā ad cōfringendū
in ea corpus dñi nostri Jesu
xpi: qui crucis passionē susti
nuit p̄ salute omniū nostrū.

Lum deposita mitra dicit **v.**

Dominus vobiscum. **R.**

Et cū spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne
deus: qui legaliuz insti
tutor es hostiar̄: quiq; inter
eas conspersam similaginem
deferri in patenis aureis ē ar
genteis ad altare tuū iussisti:
bene **+** dicere: cōse **+** crare: ē
sancti **+** ficare digneris hanc
patenā: in administrationez
eucharistie Jesu xpi filii tui:
qui p̄ nostra omniūq; salute
seipsum tibi deo patri in pa
tibulo crucis elegit imolari:
ac tecum viuit ē regnat ī vni
tate spiritus sancti de: per oīa
secula seculorum. **R.** Amen.

Lum pontifex accepta mitra
facit cū pollice dextre manus
chrismate intincto crucē sup
patenā ab ora in oram: ē mor
linit ē pungit rotā eius sup
ficiē cū ipso pollice dicens.

Aconse **+** crare ē sancti **+**
ficare dignare dñe de:

hanc patenā per istam vni
ctionem ē nostraz bene **+** di
ctionem In xpo Jesu dño no
stro: qui tecū viuit ē regnat ī
vnitate spiritus sancti deus: p
oīa secula seculoꝝ. **R.** Amen.
Deinde stans adhuc cum mi
tra procedit ad benedictionē
Calicis dicens.

Oremus dilectissimi frēs
vt de: ē dñs noster cali
cem hūc in vsum sui ministe
rij consecrandū: celestis gra
tie inspiratione sanctificet: et
ei ad humanā consecrationez
plenitudinez diuini fauoris
accōmodet. per xp̄m domi
nū nostrum. **L**um deposita
mitra dicit **v.**

Dominus vobiscum. **R.**

Et cū spiritu tuo. Oremus.

Dignare dñe deus noster
calicē istuz bene **+** dice
re: in vsum ministerij tui pia
famulat̄ deuotiōe formatū:
et ea sancti **+** ficiōe pfūde:
qua Melchisedech famili tui
sacratus calicē pfudisti: ē qđ
arte vel metalli natura effici
nō potest: altaribus tuis dī
gnum fiat: tua bene **+** dictio
ne sanctificatū. per xp̄m do
minū nostrū. **R.** Amen. **D**ein
de accepta mitra facit crucez
cum pollice dextre manus de
chrismate intra ipsuz calicē: a
labio ei? in labiū: ē mor linit